

POZIOM WIEDZY FINANSOWEJ POLAKÓW 2024

EDYCJA VII | BADANIE

VIII Kongres Edukacji Finansowej
i Przedsiębiorczości

marzec 2024

Organizatorzy:

WARSZAWSKI
INSTYTUT
BANKOWOŚCI

FUNDACJA
GPW

Informacje o badaniu

Technika	CATI – Computer Assisted Telephone Interviews
Termin badania	14 – 23 lutego 2024
Charakterystyka próby	Próba ogólnopolska dorosłych Polaków, reprezentatywna dla populacji pod względem płci, wieku i lokalizacji (województwo i klasa wielkości miejscowości)
Wielkość próby	n=1000
Błąd pomiaru	3%

Coroczne badanie „**Poziom wiedzy finansowej Polaków**” to od 2018 r. jedno z najchętniej cytowanych w mediach opracowań w tym obszarze tematycznym.

Diagnoza dotyczy m.in. samooceny poziomu wiedzy, preferencji, wyzwań i oczekiwań społecznych w obszarze szeroko rozumianej wiedzy na temat finansów osobistych, bankowości i inwestowania.

Od samego początku, badanie to jest przeprowadzane przez **CBM Indicator na zlecenie i przy współpracy merytorycznej z Fundacja Warszawski Instytut Bankowości oraz Fundacja GPW** – czołowymi NGO w Polsce w obszarze edukacji ekonomicznej.

- ▶ autorzy:
 - Alina Bączar** – część „Inwestowanie i rynek kapitałowy”
 - Aneta Dąbrowska** – część „Inwestowanie i rynek kapitałowy”
 - Michał Polak** – pomysłodawca badania; części „Wiedza i edukacja ekonomiczna” oraz „Wiedza w praktyce”
 - dr hab. Katarzyna Sekścińska** – część „Inwestowanie i rynek kapitałowy” oraz konsultacja merytoryczna całości

Nota metodologiczna

- Zgodnie z założeniami badanie zostało przeprowadzone z zastosowaniem techniki badań ilościowych – standaryzowanego wywiadu telefonicznego z respondentami (ang. **Computer Assisted Telephone Interview / CATI**).

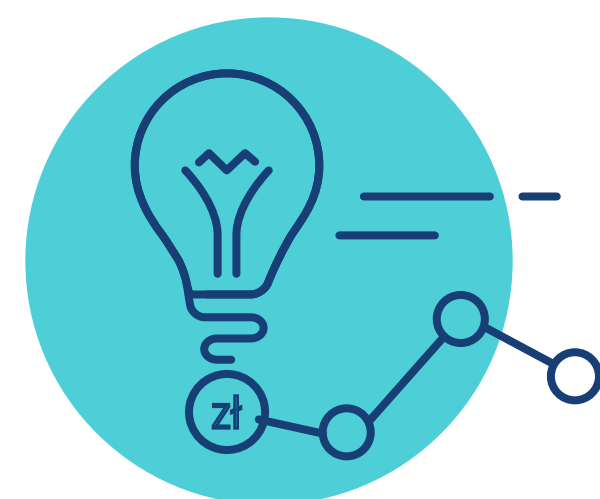
OPIS DOBORU PRÓBY

- Badanie wiedzy ekonomicznej Polaków zrealizowano w lutym 2024 roku wśród mieszkańców Polski w wieku co najmniej 18 lat. W badaniu wzięło udział 1000 osób. Próba miała charakter ogólnopolski i została dobrana w taki sposób, aby zapewnić reprezentatywność wyników dla populacji ludności Polski w wieku 18+ pod względem płci, wieku oraz miejsca zamieszkania (wielkości miejscowości oraz województwa).
- Zastosowano wielostopniowe losowanie próby w warstwach.
Warstwy losowania:
- województwa (według aktualnego podziału administracyjnego);
 - klasa miejscowości (wieś, miasto poniżej 50 tys. mieszkańców, od 50 do 100 tys. mieszkańców, od 100 do 200 tys. mieszkańców, od 200 do 500 tys. mieszkańców, 500 tys. mieszkańców i więcej).

WAŻENIE DANYCH

- W badaniach na próbach reprezentatywnych prowadzonych różnymi metodami obserwuje się różnice uzyskanego poziomu wykształcenia respondentów w zrealizowanej próbie wobec rzeczywistych danych GUS. Wynika to ze zróżnicowanej chęci do brania udziału w badaniach osób o różnym poziomie wykształcenia. Aby skompensować ten efekt oraz powstałe w trakcie realizacji niewielkie odchylenia od założonych proporcji terytorialnych i płci i wieku respondenta niezbędne jest dokonanie poststratyfikacyjnego ważenia danych przed przystąpieniem do ich analizy.
- W ważeniu uwzględniane są proporcje populacji pomiędzy województwami i klasami wielkości miejscowości (4 klasy: wieś, miasta do 100 tys., miasta do 500 tys. i miasta powyżej 500 tys. mieszkańców) oraz płci i wieku, a także wykształcenia (4 kategorie: podstawowe, zasadnicze zawodowe, średnie, wyższe).
- W procesie ważenia używane są dane demograficzne publikowane przez GUS w dniu 30 czerwca roku poprzedzającego rok badania, te same, które używane są w procesie warstwowania próby, a także dane dotyczące wykształcenia.

Podsumowanie wyników (1/3)

WIEDZA I EDUKACJA EKONOMICZNA

– samoocena, preferencje,
wyzwania, oczekiwania

- **Średnia ocena własnej wiedzy ekonomicznej badanych wynosi 2,85, przy czym 38% ocenia swoją wiedzę jako bardzo i raczej małą, zaś 29% jako dużą i bardzo dużą.** Płeć nie różnicuje poziomu tej wiedzy, natomiast obserwujemy istotne różnice u respondentów w różnym wieku i o różnym poziomie wykształcenia – niżej swoją wiedzę oceniają najmłodszy, najstarsi i najslabiej wykształceni, wyżej – osoby z wykształceniem wyższym.
- **Najczęściej wskazywanym źródłem wiedzy ekonomicznej są blogi i portale internetowe – 59%** (częściej wskazywane przez młodszych badanych). Młodzi częściej też wskazują szkołę i uczelnię. Starsi natomiast częściej wskazują instytucje finansowe.
- **Najwięcej Polaków odczuwa brak wiedzy w obszarze cyberbezpieczeństwa (47%).** Istotnie częściej wskazują go osoby w wieku 25-34 i 55-64 lata. Rzadziej wskazywane są inwestowanie (32%), system podatkowy (25%) kredyty i pożyczki (21%), najrzadziej zaś ubezpieczenia (14%) i płatności bezgotówkowe (8%).
- **Obszary wymagające poprawy to cyberbezpieczeństwo (38%).** Rzadziej wskazywane są system podatkowy (22%), inwestowanie (20%), kredyty i pożyczki (16%), najrzadziej zaś ubezpieczenia (4%) i płatności bezgotówkowe (3%).

Podsumowanie wyników (1/3)

- **37% respondentów czyta bardzo dokładnie umowy zawierane z instytucjami finansowymi przed podpisaniem, zaś 46% stara się czytać dokładnie.** Jedynie 6% deklaruje, że przeglądają umowy pobieżnie lub zdarza im się podpisać bez czytania.
- **Badani uznają za najlepsze następujące formy przekazywania wiedzy finansowej:** filmy edukacyjne i materiały wideo (43%), bezpośrednie spotkania stacjonarne (lekcje lub wykłady – 40%), oraz artykuły i infografiki w prasie lub internecie (39%).
- **Poprawa poziomu wiedzy ekonomicznej przyczyni się głównie do lepszych efektów w oszczędzaniu (39%) i lepszego gospodarowania budżetem (37%).** Lepsze efekty w inwestowaniu wskazują częściej mieszkańcy największych miast i osoby z wyższym wykształceniem.
- **Jako dotyczące finansów wnioski, które można wyciągnąć po ostatnim roku, badani najczęściej wskazywali większe i bardziej regularne oszczędzanie (61%), dywersyfikację oszczędności (49%) oraz ograniczenie wydatków (33%) i większe myślenie o przyszłości (30%).**
- **Zmiany, które najczęściej wskazują badani po Roku Edukacji Ekonomicznej to stworzenie aplikacji do zarządzania finansami (56%) i obowiązkowe zajęcia z edukacji finansowej (45%).** Jedynie 2% nie oczekuje żadnych zmian.

Podsumowanie wyników (2/3)

INWESTOWANIE I RYNEK KAPITAŁOWY

- **Badani nisko oceniają swoją wiedzę na temat zasad funkcjonowania Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie.** Jedynie 12% uważa, że ich wiedza jest bardzo lub raczej duża, zaś aż 55% – że jest bardzo lub raczej niska. Niemal 1/4 badanych twierdzi, że nie ma żadnej wiedzy na ten temat. Istotnie niżej swoją wiedzę o GPW oceniają najślabiej wykształceni, zaś wyżej osoby w wieku 45-54 lata i ci z wyższym wykształceniem.
- **Akcje są zdecydowanie najlepiej znanym instrumentem notowanym na GPW (28% słyszało o nich i wie dokładnie czym są).** Dla obligacji tę odpowiedź wskazuje 23% badanych. Obserwujemy istotnie wyższą znajomość wszystkich instrumentów wśród osób z wyższym wykształceniem.
- **Spośród sposobów długookresowego oszczędzania na emeryturę respondenci najczęściej znają Pracownicze Plany Kapitałowe (36%) oraz IKE (28%).** Również tutaj wszystkie sposoby istotnie częściej znają osoby z wyższym wykształceniem.
- **Niewielkie odsetki badanych wskazują poszczególne instrumenty finansowe, zarówno jeśli chodzi o inwestowanie obecnie, jak i planowanie.**

Podsumowanie wyników (2/3)

- **Również niewielkie odsetki badanych oszczędzają na emeryturę. 11% korzysta z PPK (15% planuje), zaś 5% korzysta z IKE (2% planuje).**
- **Najważniejsze powody wyboru spółki, w którą badani chcieliby zainwestować jest jej sytuacja biznesowa (91%), możliwość uzyskania dywidendy (76%) oraz opinia innych uczestników rynku (55%).**
- **Ponad 2/3 respondentów nie inwestuje na giełdzie, bo boi się strat.** Częściej są to osoby w wieku 35-44 lata. Dużą barierę jest lęk przed ryzykiem (65% - częściej kobiety) i brak wystarczającej wiedzy (45%)

Podsumowanie wyników (3/3)

WIEDZA W PRAKTYCE

– finanse, bankowość
i rynek kapitałowy

- **Badani odpowiadają poprawnie średnio na 1/3 z 8 pytań dotyczących giełdy.** 2% nie udzieliło żadnej poprawnej odpowiedzi, nie ma też badanego z wynikiem 8/8. Najłatwiejsze jest pytanie nt. pełnoletności wymaganej do zostania inwestorem (66% poprawnych odpowiedzi), najtrudniejsze okazało się pytanie dot. dywidendy – jedynie 6% badanych udzieliło poprawnej odpowiedzi.
- **W pytaniach o bankowość elektroniczną najwięcej osób zgadza się ze stwierdzeniami dotyczącymi nie podawania loginu i hasła w rozmowie telefonicznej z bankiem (87%) oraz koniecznością zapoznania się z całością wiadomości SMS przy otrzymaniu kodu z banku (85%).**
- **68% badanych udzieliło prawidłowej odpowiedzi w pytaniu o kredyt konsolidacyjny (nie można uzyskać mimo negatywnej historii kredytowej).** Istotnie mniej prawidłowych odpowiedzi notujemy w grupie respondentów z najniższym wykształceniem i najstarszych, istotnie więcej zaś – wśród osób z wykształceniem wyższym oraz tych w wieku 18-24 i 35-44 lata.
- **62% respondentów umie wskazać prawidłową odpowiedź w pytaniu o kredyt konsumencki (nie można przeznaczyć na zakup sprzętu dla firmy).** Istotnie niższy odsetek prawidłowych odpowiedzi obserwujemy w grupie słabiej wykształconych i najstarszych, zaś istotnie wyższy – w grupie osób z wyższym wykształceniem.

Podsumowanie wyników (3/3)

- **Prawidłową odpowiedź w pytaniu o kapitalizację odsetek (miesięczna) wskazuje 54% respondentów. Wartość ta jest istotnie wyższa wśród najlepiej wykształconych i osób w wieku 18-24 i 35-44 lata, zaś istotnie niższa wśród tych z podstawowym wykształceniem i najstarszych.**
- **Prawidłową odpowiedź w pytaniu o rachunki osoby zmarłej (banki i SKOKi) wskazuje 25% respondentów. Ponad połowa nie umie odpowiedzieć na to pytanie. Częściej prawidłową odpowiedź wskazują osoby w wieku 25-34 i z wyższym wykształceniem, rzadziej osoby najstarsze i najgorzej wykształcone.**

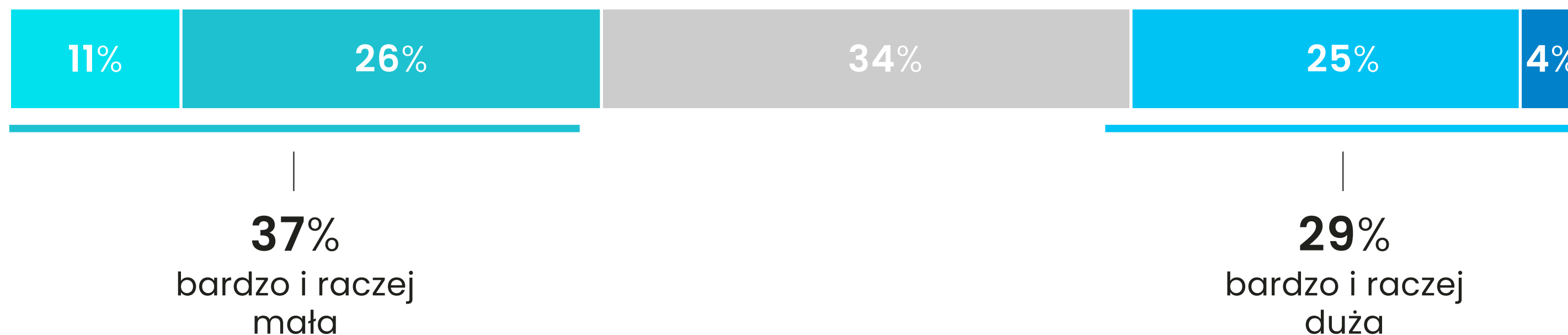
WIEDZA I EDUKACJA EKONOMICZNA

- samoocena, preferencje, wyzwania, oczekiwania
(porównanie w latach 2020-2024)

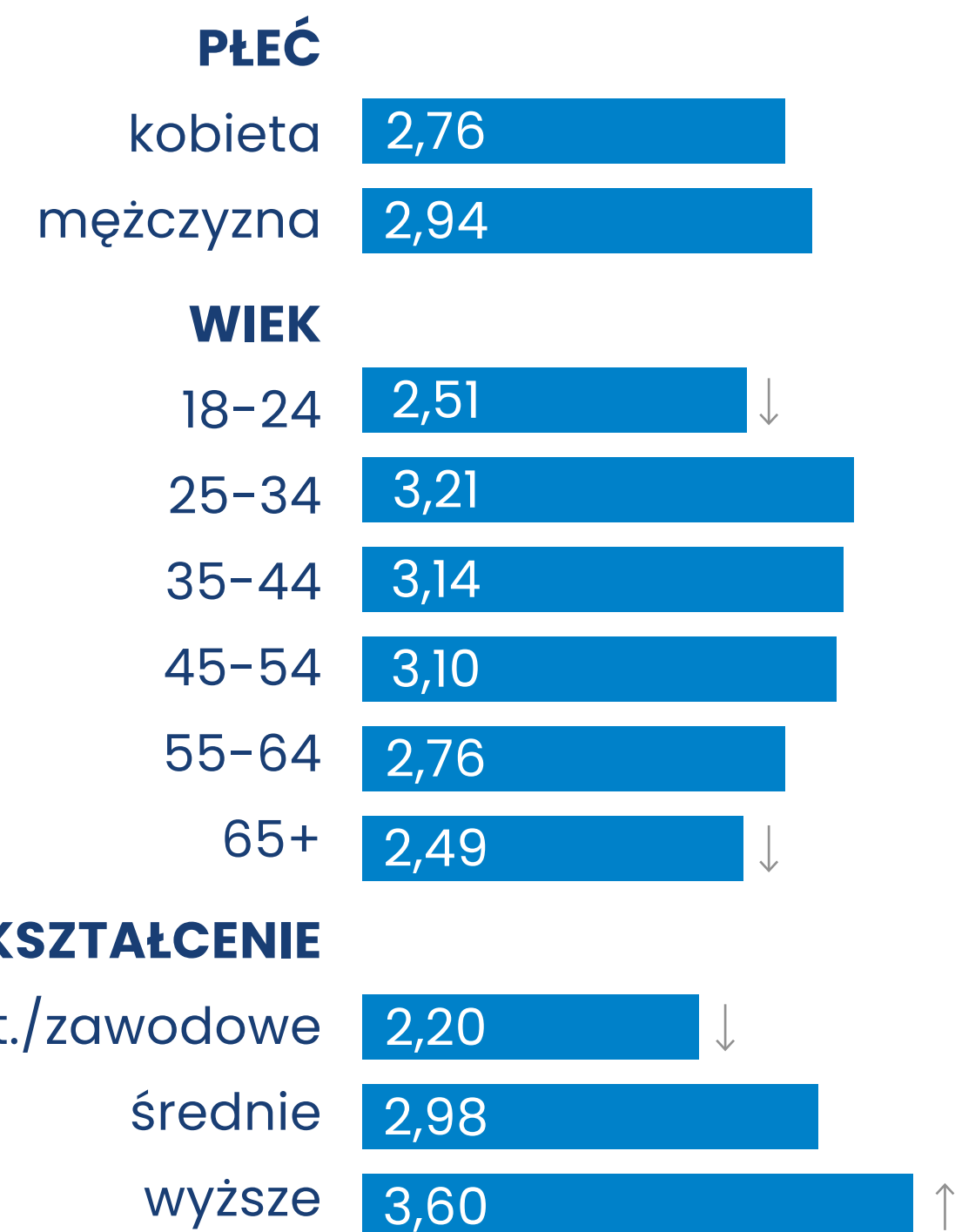
Samocena wiedzy ekonomicznej

► Średnia ocena własnej wiedzy ekonomicznej badanych wynosi 2,85, przy czym 38% ocenia swoją wiedzę jako bardzo i raczej małą, zaś 29% jako dużą i bardzo dużą. Płeć nie różnicuje poziomu tej wiedzy, natomiast obserwujemy istotne różnice u respondentów w różnym wieku i o różnym poziomie wykształcenia – niżej swoją wiedzę oceniają najmłodszy, najstarsi i naj słabiej wykształceni, wyżej – osoby z wykształceniem wyższym.

● bardzo mała ● raczej mała ● przeciętna ● raczej duża ● bardzo duża

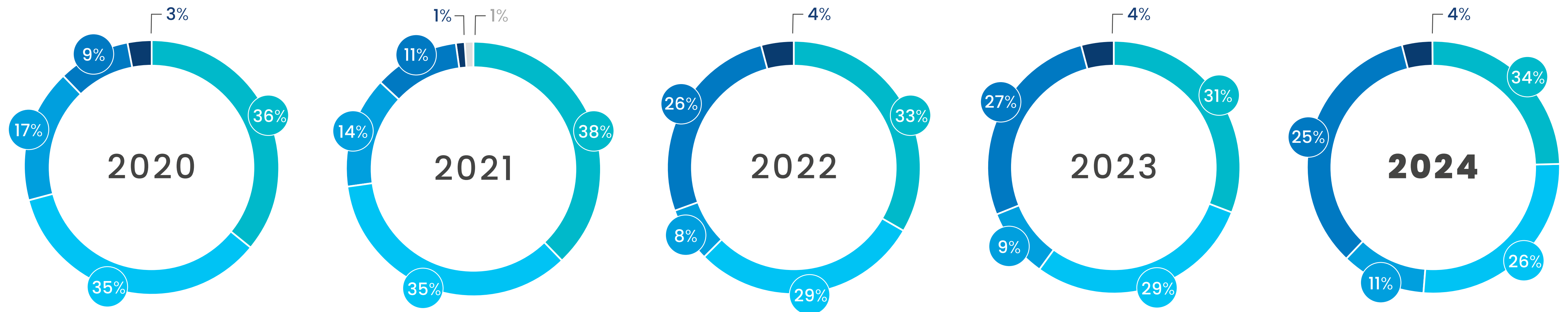
Q1. Jak ogólnie ocenia Pan/Pani swoją wiedzę w zakresie finansów/ekonomii (m.in. zarządzania osobistymi finansami, korzystania z usług bankowych i znajomości zasad funkcjonowania gospodarki), w kontekście osobistych potrzeb w tym zakresie? (skala 1-5)

↓ ↑ Statystycznie istotnie wyżej/ niżej w danej grupie względem całej próby 18+

Samocena wiedzy ekonomicznej

● bardzo duża ● raczej duża ● przeciętna ● raczej mała ● bardzo mała ● trudno powiedzieć

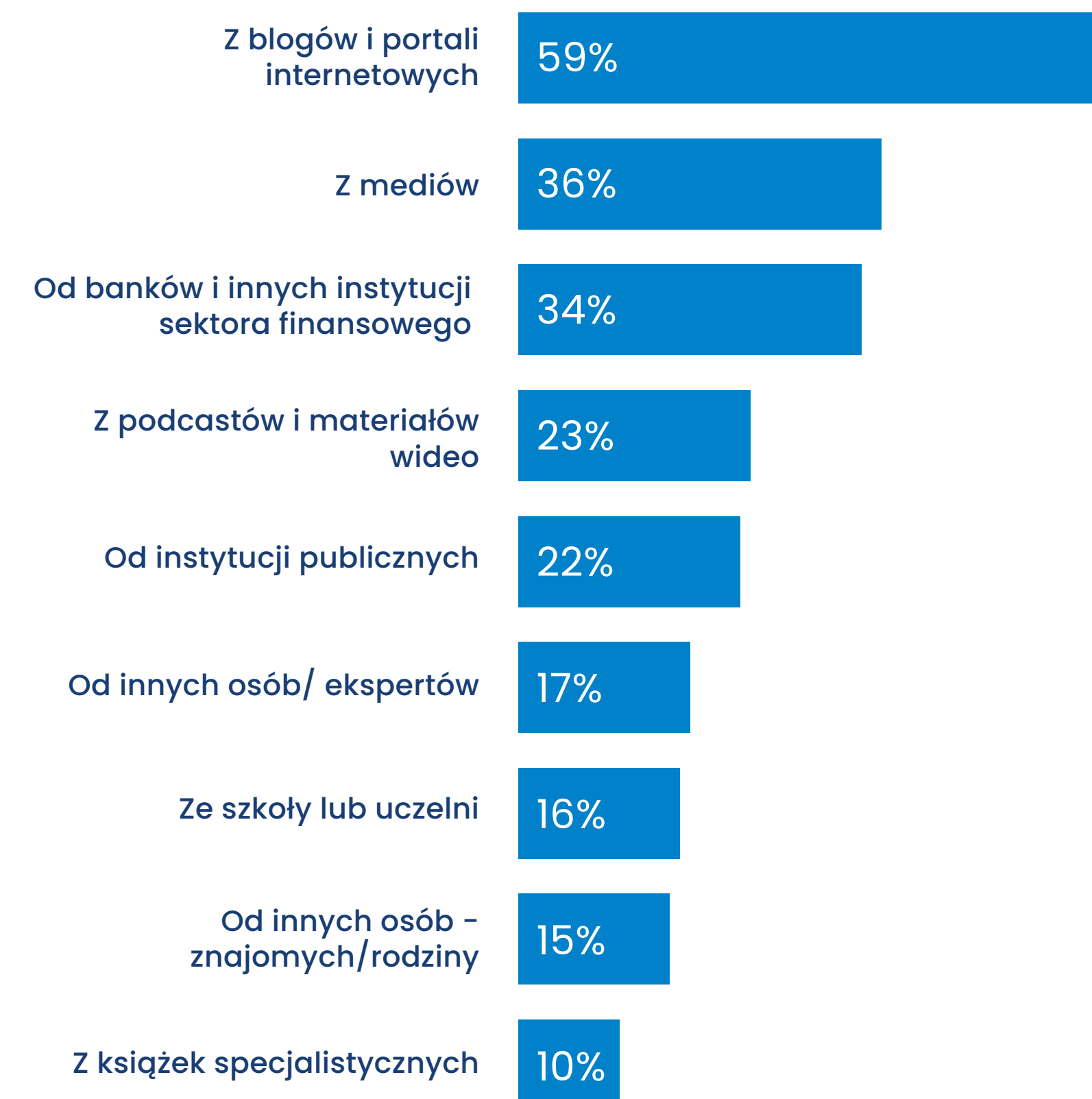
Q1. Jak ocenia Pan/Pani swoją wiedzę w zakresie zarządzania finansami, korzystania z usług bankowych i znajomości zasad funkcjonowania gospodarki, w kontekście osobistych potrzeb w tym zakresie?

Źródła wiedzy ekonomicznej

- Najczęściej wskazywanym źródłem wiedzy ekonomicznej są blogi i portale internetowe – 59% (częściej wskazywane przez młodszych badanych). Młodzi częściej też wskazują szkołę i uczelnię. Starsi natomiast częściej wskazują instytucje finansowe.

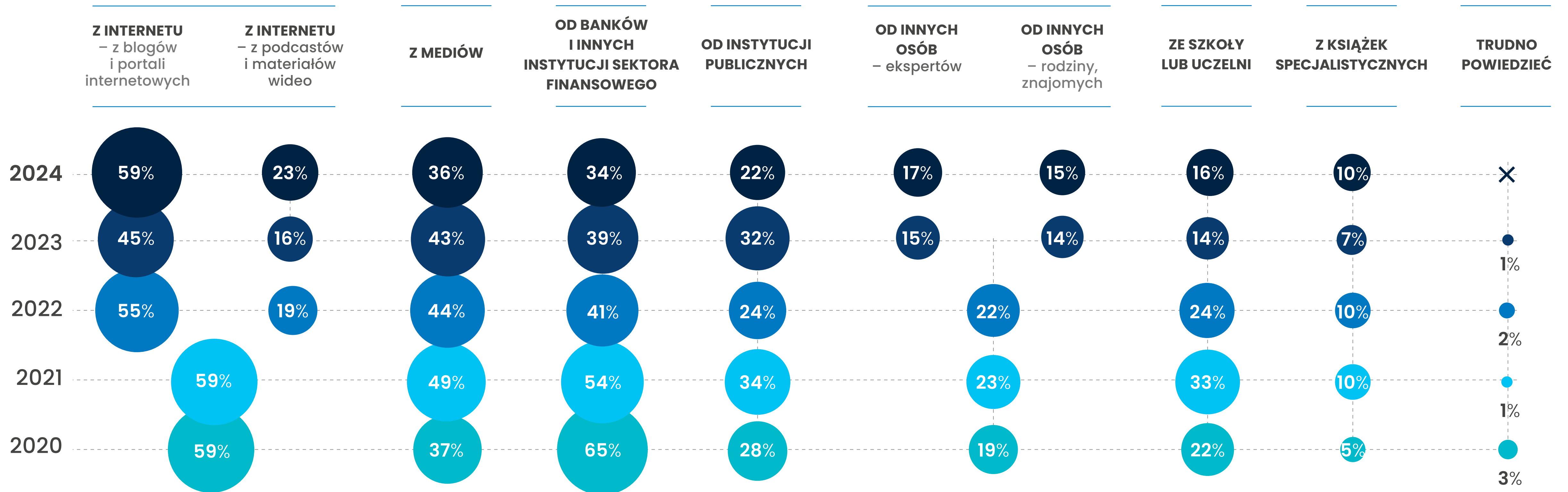
Istotnie wyżej w populacji ↑

Z blogów i portali internetowych	Wiek: 18-24 (78%), 25-34 (71%), 55-65 (68%); Wykształcenie: średnie (64%), wyższe (63%)
Z mediów	Płeć: kobiety (40%)
Od banków i innych instytucji finansowych	Wiek: 55-65 (51%), powyżej 65 lat (42%)
Z podcastów i materiałów wideo	Wiek: 65+ (38%); Wielkość miejscowości: miasta pow. 500 tys. (38%); Wykształcenie: podstawowe (44%)
Ze szkoły lub uczelni	Wiek: 18-24 (33%), 25-34 (38%), 35-44 (23%); Wykształcenie: wyższe (21%)
Od innych osób – znajomych/ rodziny	Wykształcenie: wyższe (19%)

Q2. Skąd najczęściej czerpie Pan/Pani wiedzę z zakresu finansów / ekonomii? (wielowyborowe)

Źródła wiedzy o finansach i ekonomii

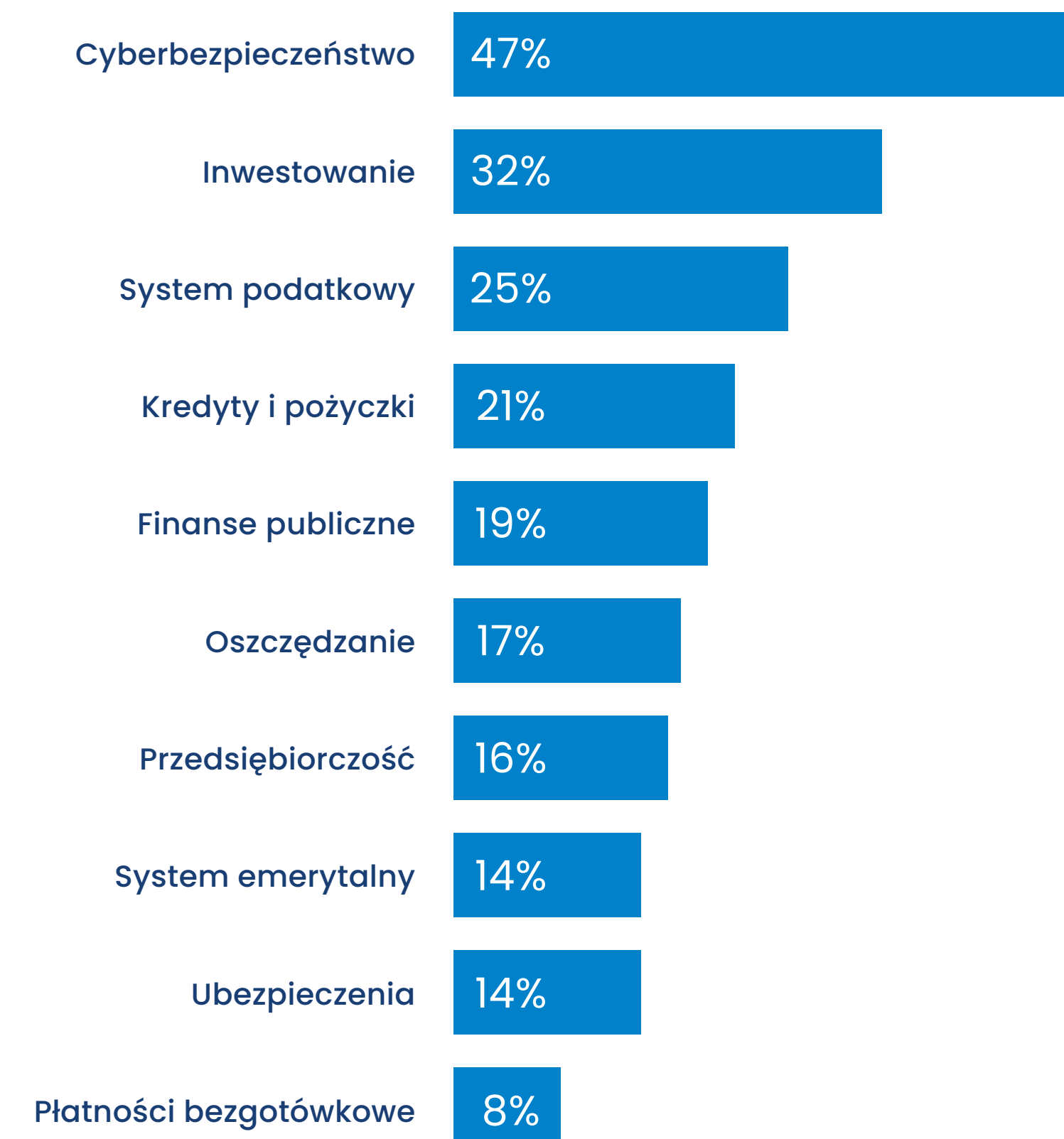
Q2. Skąd najczęściej czerpie Pan/Pani wiedzę z zakresu finansów / ekonomii? (wielowyborowe)

Obszary niedoboru wiedzy

- Najwięcej Polaków odczuwa brak wiedzy w obszarze cyberbezpieczeństwa (47%). Istotnie częściej wskazują go osoby w wieku 25-34 i 55-64 lata. Rzadziej wskazywane są inwestowanie (32%), system podatkowy (25%) kredyty i pożyczki (21%), najrzadziej zaś ubezpieczenia (14%) i płatności bezgotówkowe (8%).

Istotnie wyżej w populacji ↑

Kredyty i pożyczki	Wielkość miejscowości: miasta 500 tys.+ (34%)
Przedsiębiorczość	Wiek: 35-44 (24%), 45-54 (27%)
System emerytalny	Wiek: 18-24 (25%), 25-34 (22%), 35-44 (22%)
Płatności bezgotówkowe	Wiek: 65+ (15%)

Q3. W których obszarach wiedzy finansowej odczuwa Pan/Pani największy niedobór wiedzy? (wielowyborowe)

Organizatorzy:

WARSZAWSKI
INSTYTUT
BANKOWOŚCI

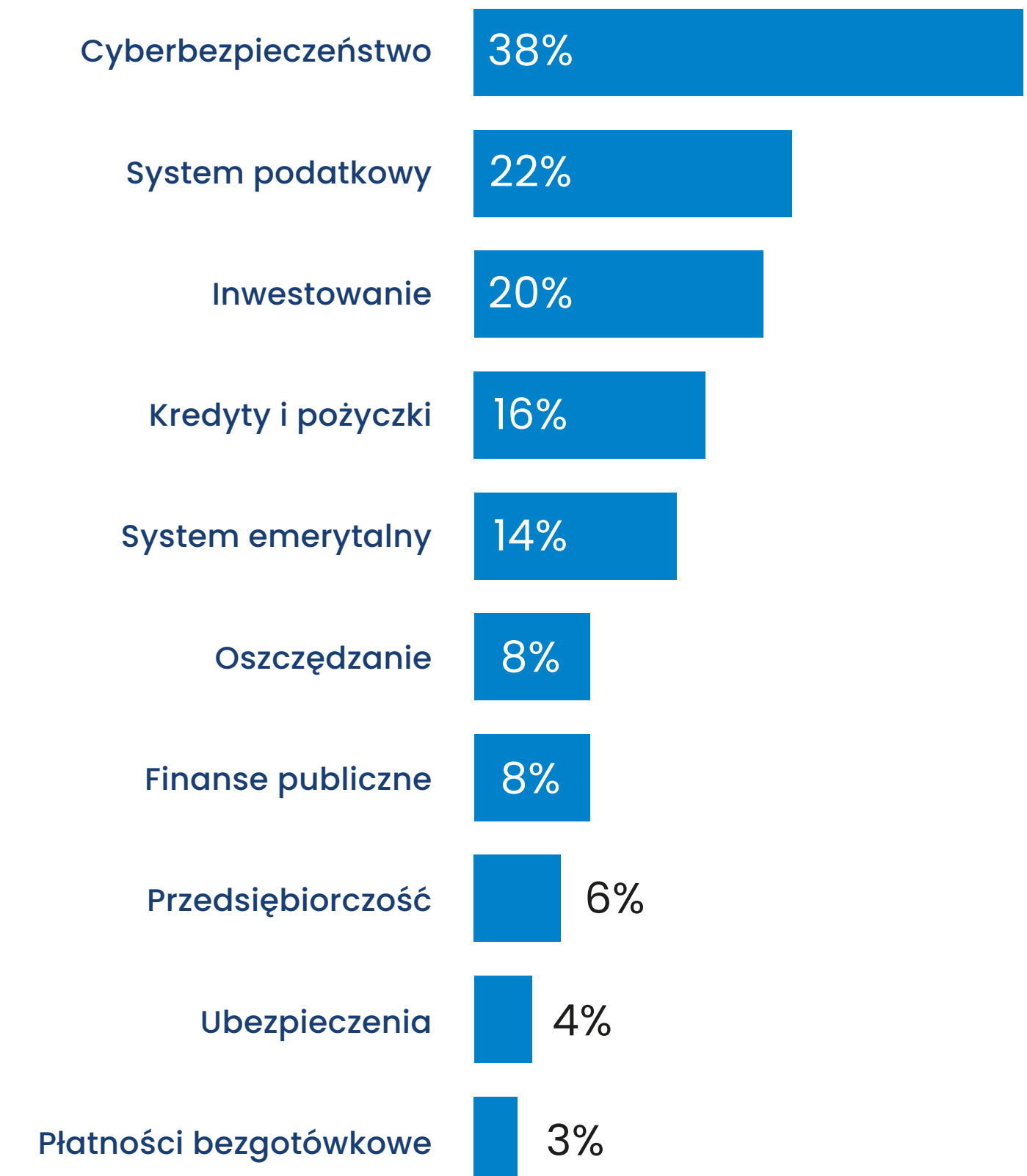

FUNDACJA
GPW

Oczekiwane obszary wymagające poprawy

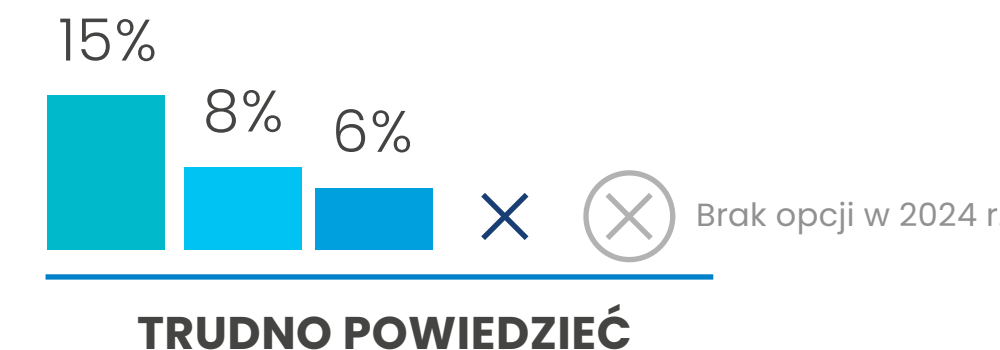
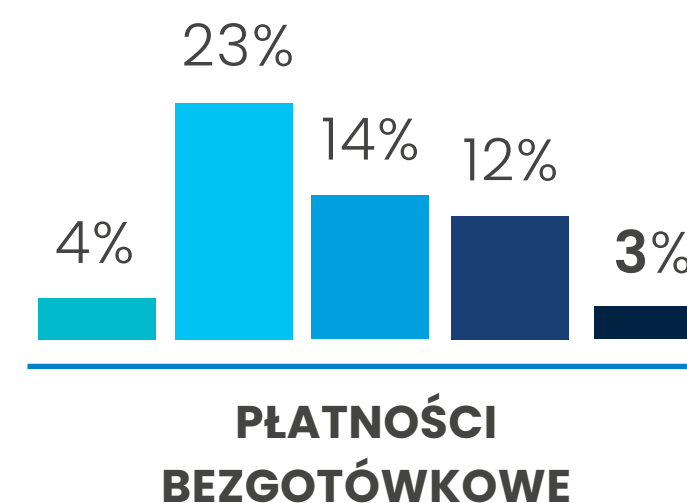
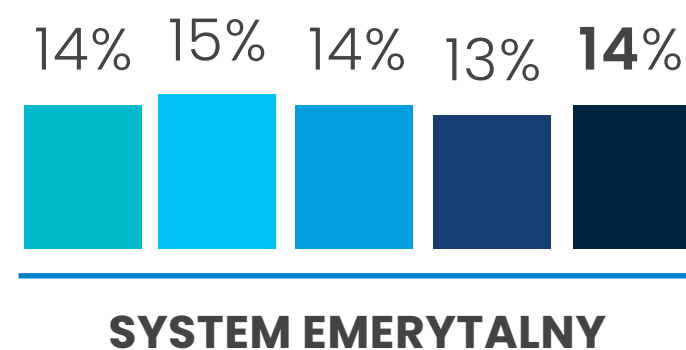
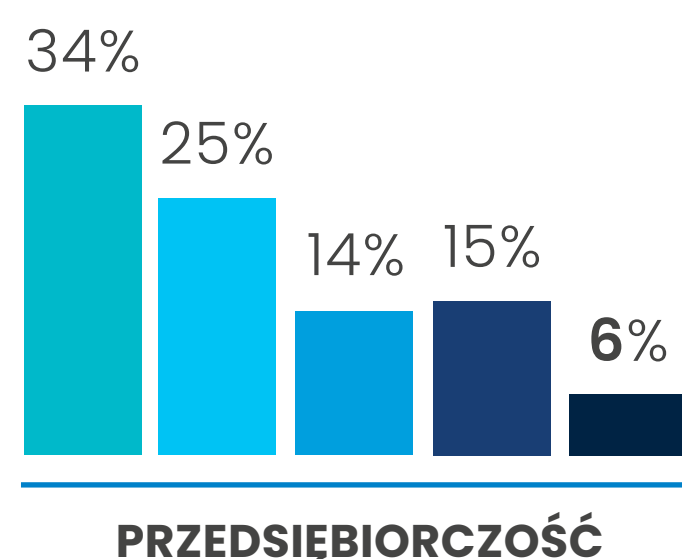
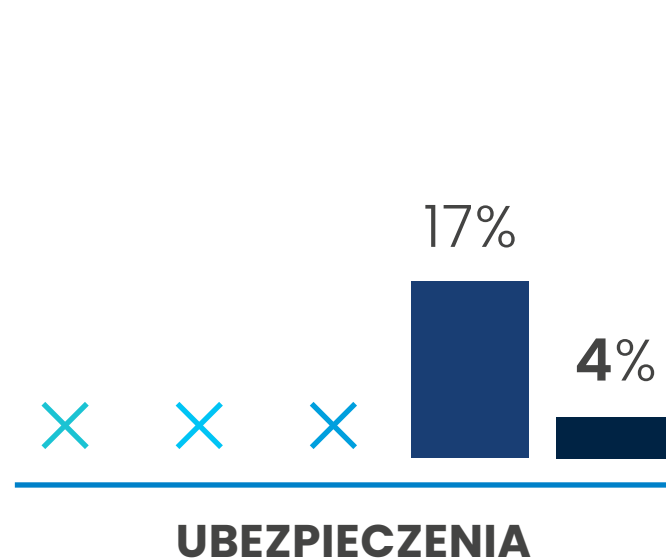
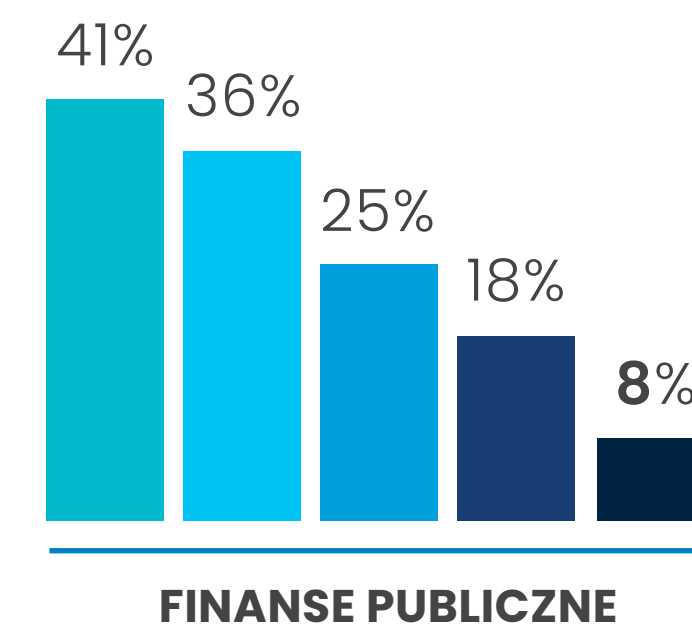
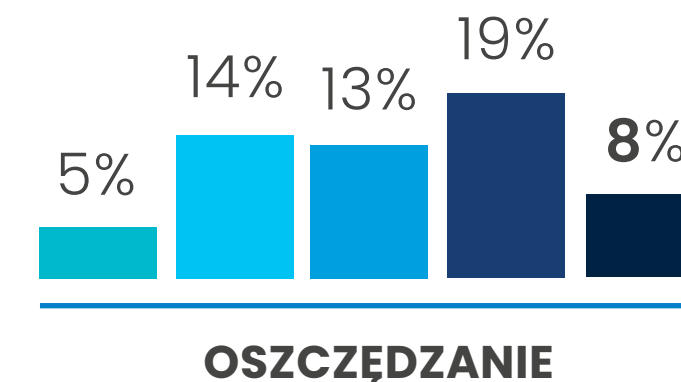
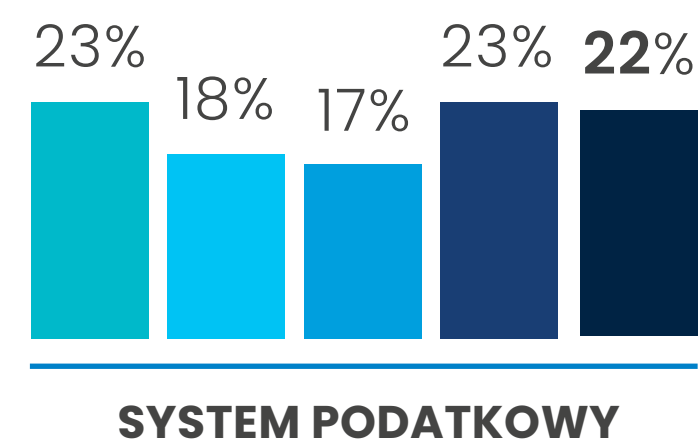
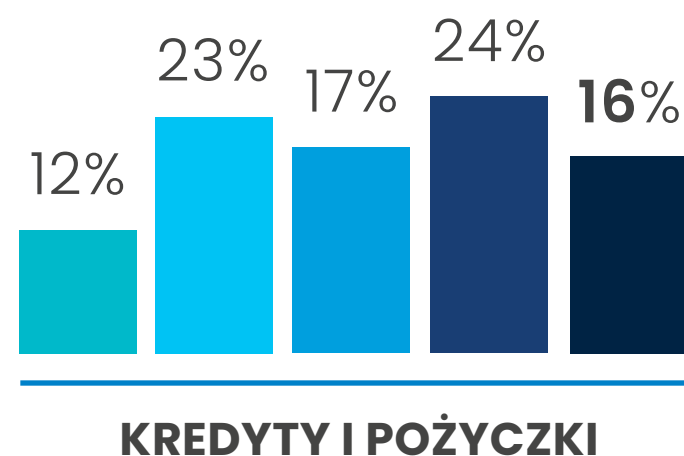
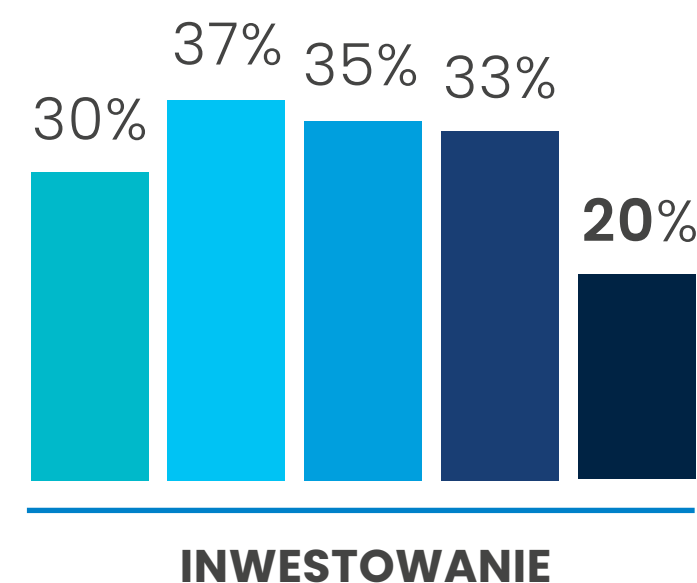
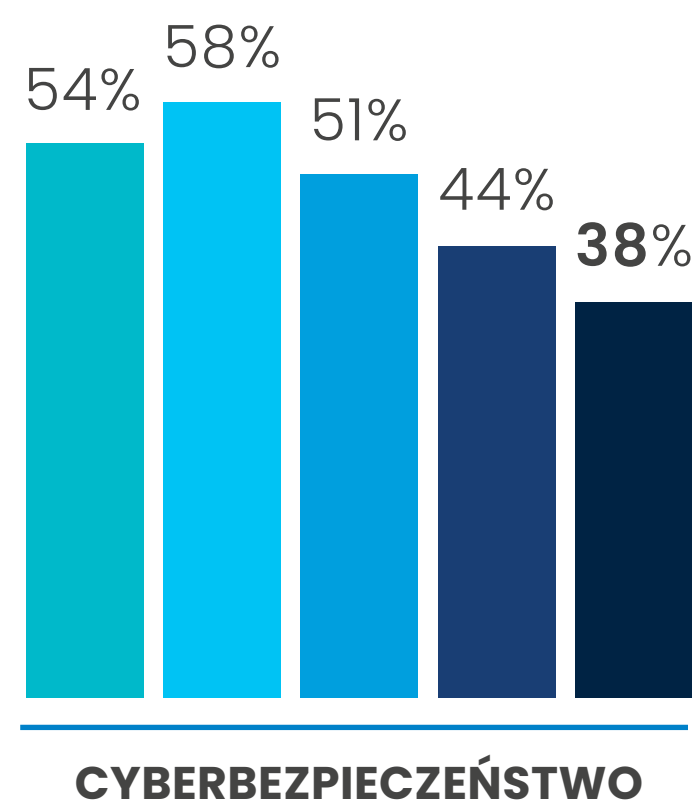
- Obszary wymagające poprawy to cyberbezpieczeństwo (38%). Rządziej wskazywane są system podatkowy (22%), inwestowanie (20%), kredyty i pożyczki (16%), najrzadziej zaś ubezpieczenia (4%) i płatności bezgotówkowe (3%).

Q3a. W których obszarach wiedzy finansowej odczuwa Pan/Pani największą potrzebę jej poprawy? (wielowyborowe)

Oczekiwane obszary wymagające poprawy

● 2020 ● 2021 ● 2022 ● 2023 ● 2024

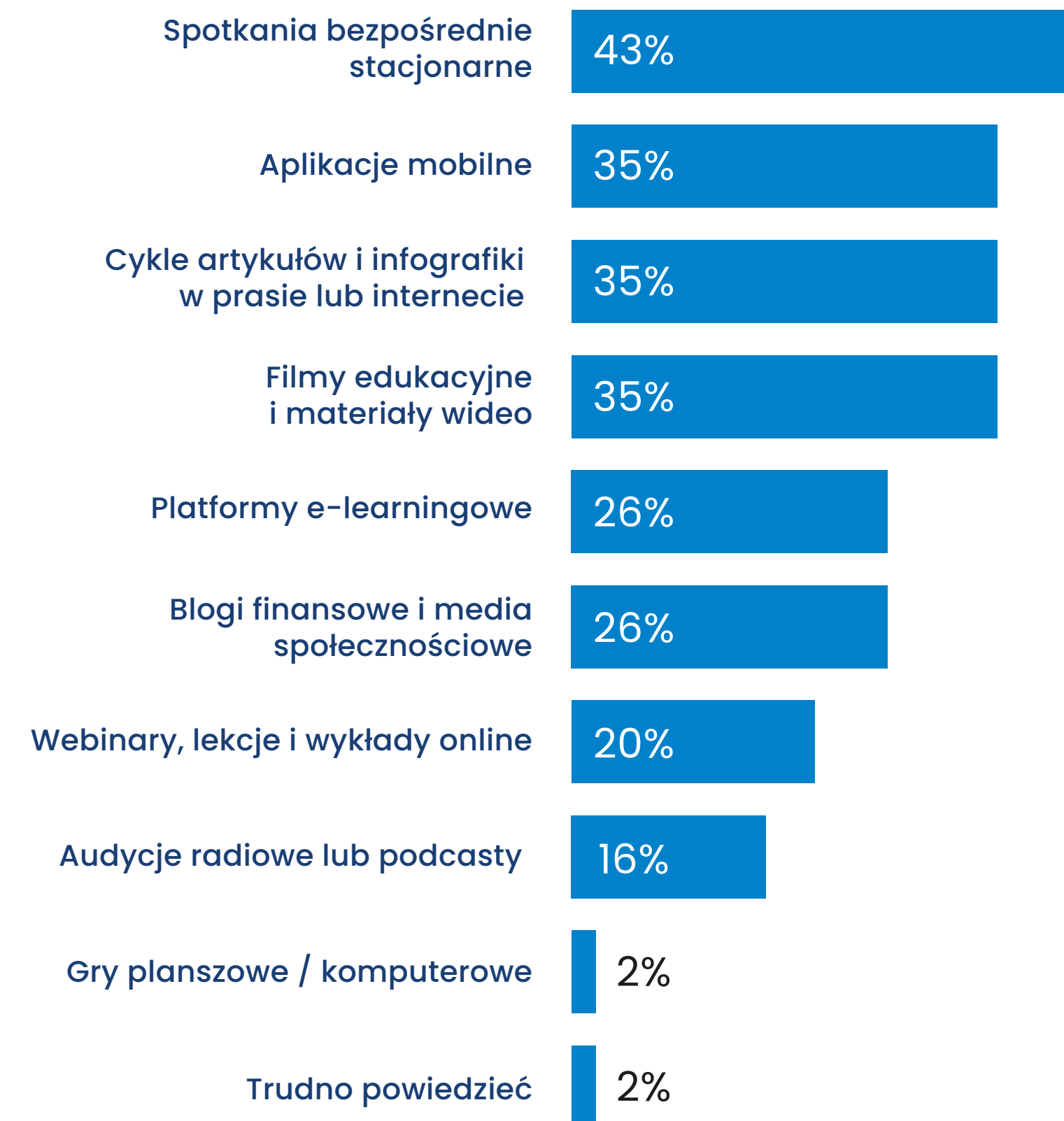
Q3. W których obszarach wiedzy finansowej odczuwa Pan/Pani największy niedobór wiedzy i ma Pan/Pani potrzebę jego poprawy? (wielowyborowe)

Skuteczne formy przekazywania wiedzy

- Badani uznają za najlepsze następujące formy przekazywania wiedzy finansowej: spotkania bezpośrednie stacjonarne (43%), aplikacje mobilne (35%), cykle artykułów i infografiki w prasie lub w internecie (35%), filmy edukacyjne i materiały wideo (35%).

Istotnie wyżej w populacji ↑

Cykle artykułów i infografiki w prasie lub internecie	Płeć: kobiety (38%)
Platformy e-learningowe	Wykształcenie: średnie (29%)
Webinary, lekcje i wykłady online	Region: północny (28%), północno-zachodni (29%)

Q5. Jakie formy przekazywania wiedzy finansowej postrzega Pan/Pani jako najsukuteczniejsze dla siebie? (wielowyborowe)

Preferowane formy przekazywania wiedzy

	Filmy edukacyjne oraz inne materiały wideo	Cykle artykułów i infografiki w prasie lub internecie	Blogi finansowe i media społecznościowe	Audycje radiowe lub podcasty	Gry planszowe / komputerowe	Poradniki i infografiki						
2024	35%	43%	35%	35%	26%	26%	16%	20%	2%	2%	×	×
2023	43%	40%	39%	33%	27%	25%	19%	16%	2%	1%	×	×
2022	41%	44%	40%	35%	24%	24%	18%	16%	3%	2%	×	×
2021	40%	60%	43%	36%	×	24%	9%	×	1%	5%	33%	12%
2020	11%	49%	29%	32%	×	7%	13%	×	2%	7%	49%	×
	Spotkania bezpośrednie stacjonarne (szczególnie lekcje lub wykłady)	Aplikacje mobilne	Platformy e-learningowe	Webinary, lekcje i wykłady online	Trudno powiedzieć	Spotkania bezpośrednie (online), zwłaszcza lekcje i wykłady						

Q4. Jakie formy przekazywania wiedzy finansowej postrzega Pan/Pani jako najlepsze? (wielowyborowe) – pytanie w latach 2020–2023

Q5. Jakie formy przekazywania wiedzy finansowej postrzega Pan/Pani jako najskuteczniejsze dla siebie? (wielowyborowe) – pytanie z roku 2024

Efekty poprawy wiedzy ekonomicznej

- Poprawa poziomu wiedzy ekonomicznej przyczyni się głównie do lepszych efektów w oszczędzaniu (39%) i lepszego gospodarowania budżetem (37%). Lepsze efekty w inwestowaniu wskazują częściej mieszkańcy największych miast i osoby z wyższym wykształceniem.

Istotnie wyżej w populacji ↑

Lepsze efekty w inwestowaniu

Wielkość miejscowości: miasta pow. 500 tys. (25%); Wykształcenie: wyższe (28%)

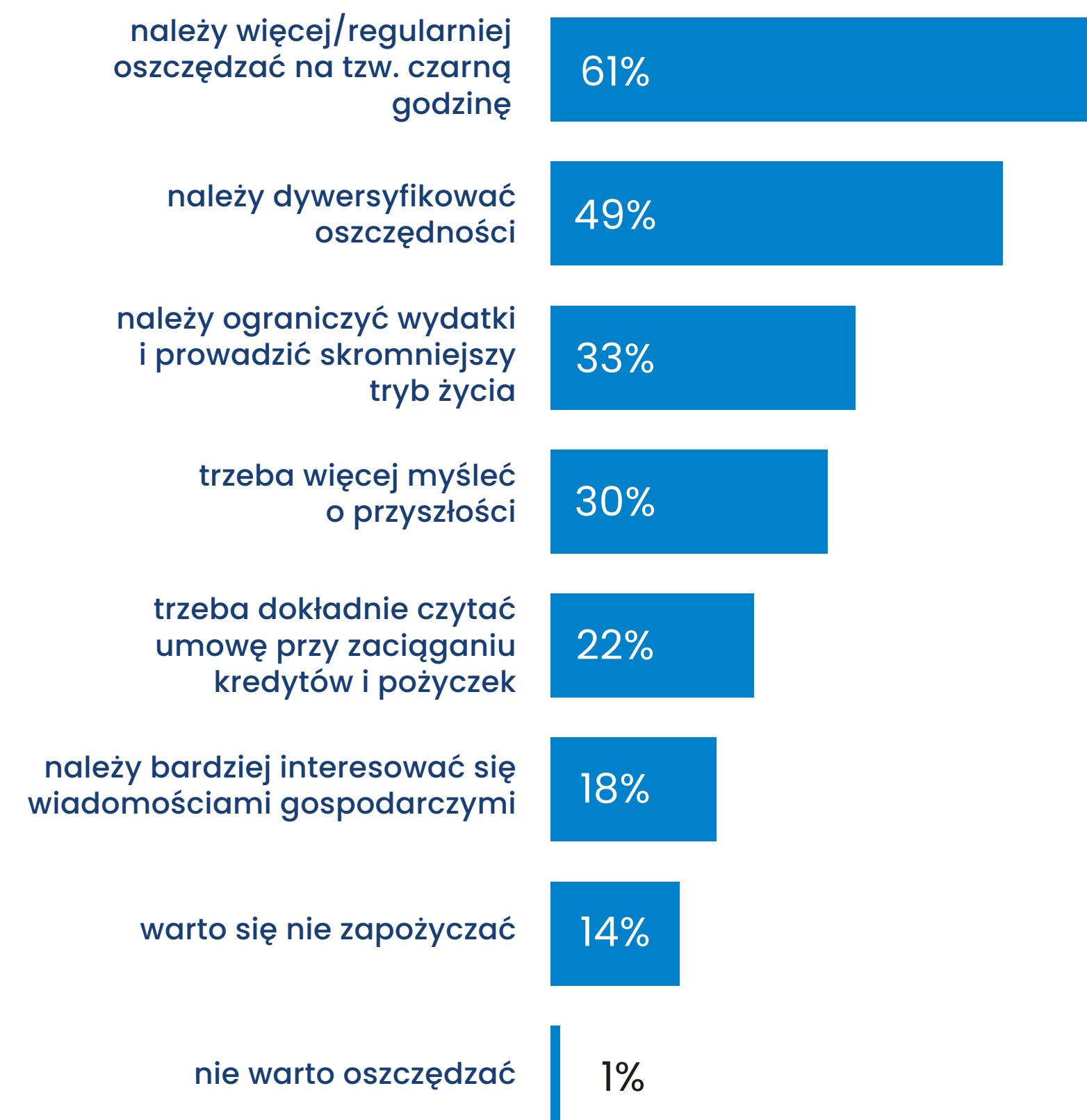
Q19. Do czego, Pana/Pani zdaniem, może najbardziej przyczynić się poprawa poziomu Pana/Pani wiedzy ekonomicznej? (wielowyborowe)

Wnioski dotyczące własnych finansów

- Jako dotyczące finansów wnioski, które można wyciągnąć po ostatnim roku, badani najczęściej wskazywali większe i bardziej regularnie oszczędzanie (61%), dywersyfikację oszczędności (49%) oraz ograniczenie wydatków (33%) i większe myślenie o przyszłości (30%).

Istotnie wyżej w populacji ↑

należy więcej/regularnie oszczędzać na tzw. czarną godzinę	Wykształcenie: średnie (67%)
należy bardziej interesować się wiadomościami gospodarczymi	Wykształcenie: wyższe (23%)

Q18. Jakie najważniejsze wnioski dotyczące własnych finansów wyciąga Pan/Pani dla siebie po ostatnich 12 miesiącach? (wielowyborowe)

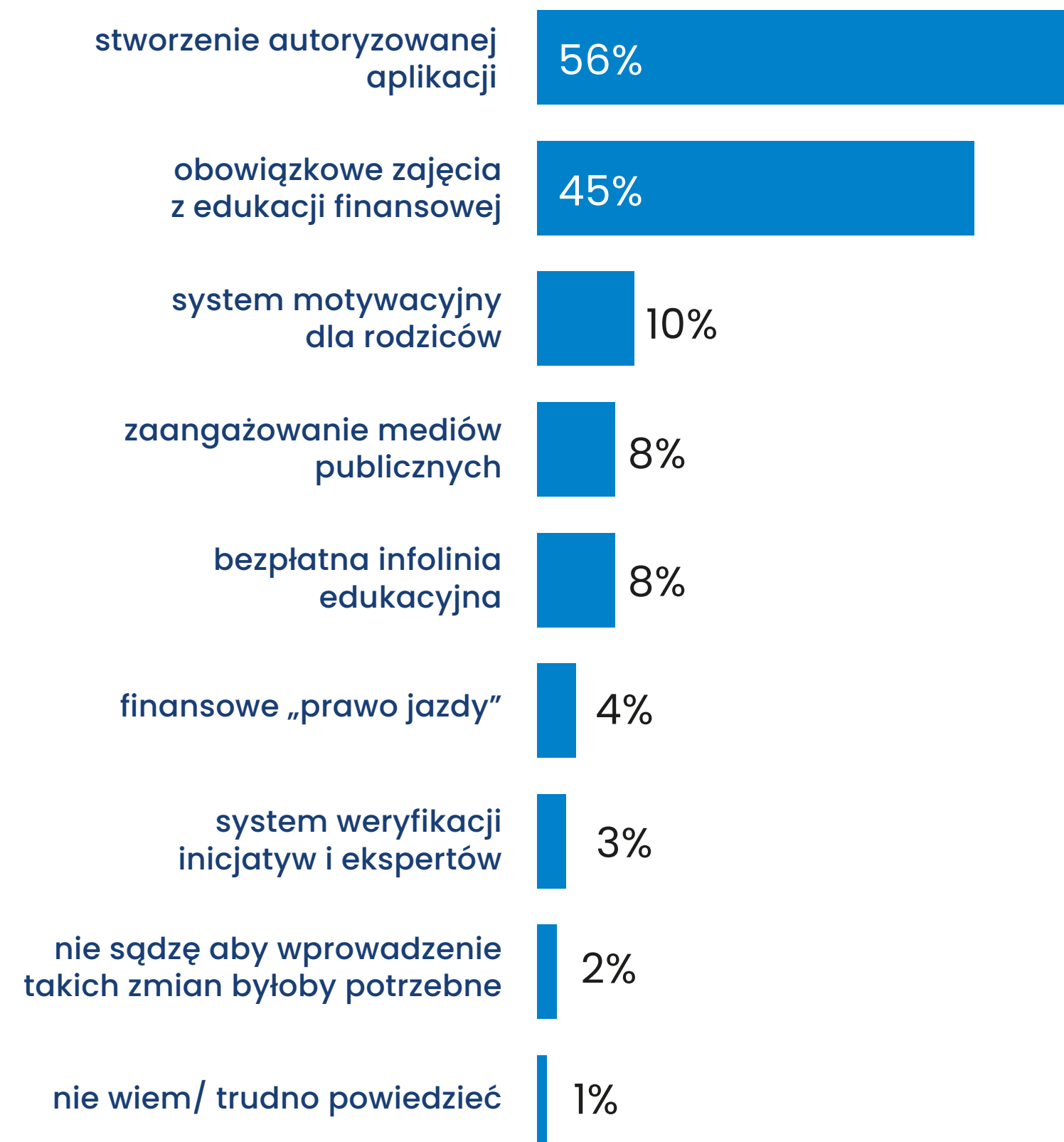
Zmiany po Roku Edukacji Ekonomicznej

- Oczekiwane postulaty, które najczęściej wskazują badani po Roku Edukacji Ekonomicznej to stworzenie aplikacji do zarządzania finansami (56%) i obowiązkowe zajęcia z edukacji finansowej (45%). Jedynie 2% nie oczekuje żadnych zmian.

Istotnie wyżej w populacji ↑

Stworzenie autoryzowanej aplikacji, sparowanej z kontem/kontami bankowymi, która na podstawie analizy przychodów i wydatków oraz sytuacji życiowej podpowiadałaby indywidualne warianty decyzji w zakresie zarządzania finansami osobistymi	Region: południowo-zachodni (61%)
Obowiązkowe zajęcia z edukacji finansowej na każdym poziomie kształcenia	Wielkość miejscowości: miasta do 20 tys. (56%); Region: centralny (61%)
Zaangażowanie mediów publicznych poprzez realizację stałych programów i audycji edukacyjnych	Region: południowo-zachodni (36%)
Finansowe „prawo jazdy” wydawane na podstawie egzaminu państwowego, którego zaliczenie uprawniałoby do korzystania z pełnego wachlarza produktów i usług finansowych	Wykształcenie: wyższe (27%)
System weryfikacji inicjatyw i ekspertów z zakresu wiedzy finansowej pod kątem rzetelności przekazywanych informacji	Wielkość miejscowości: miasta pow. 500 tys. (25%); Region: mazowieckie (26%)

Q20. Jeśli byłaby możliwość wprowadzenia trwałych zmian w procesie edukacji finansowej społeczeństwa po trwającym Roku Edukacji Ekonomicznej 2024 co Pana/Pani zdaniem byłoby najważniejsze? (wielowyborowe)

↑↓ Statystycznie istotnie wyżej/ niżej w danej grupie względem całej próby 18+

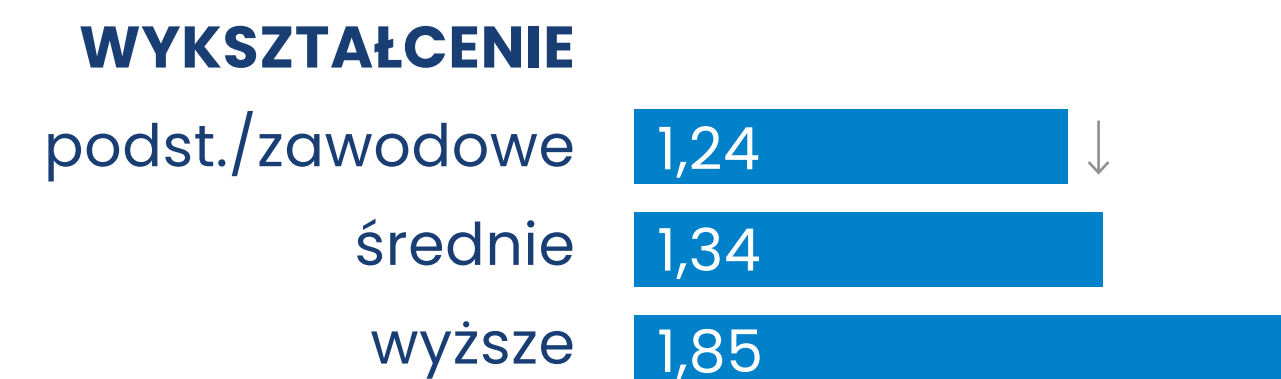
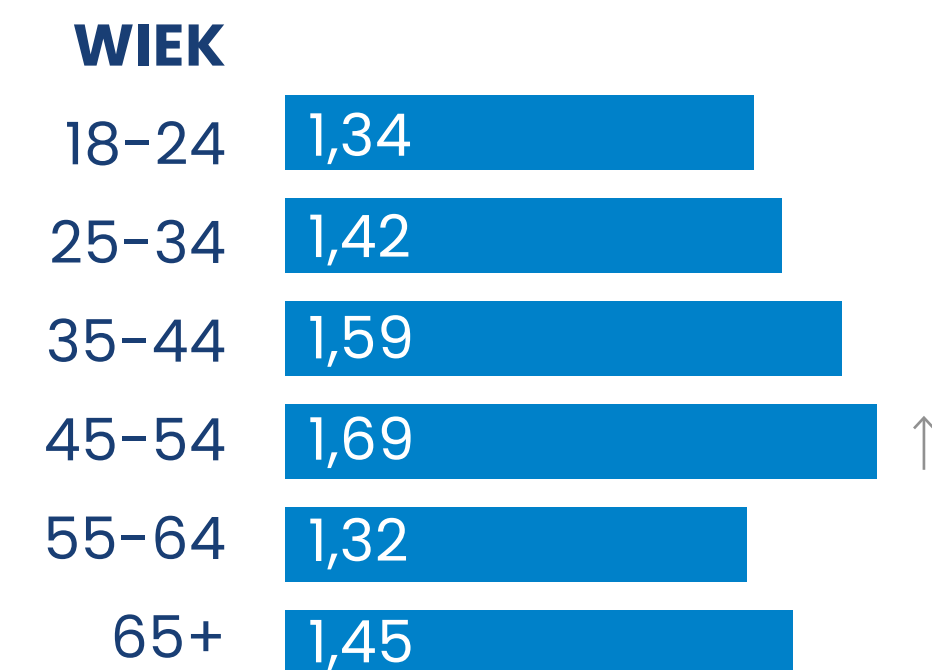
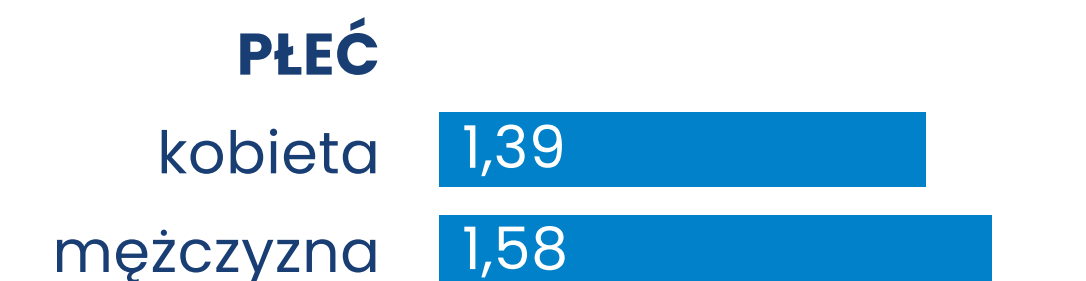
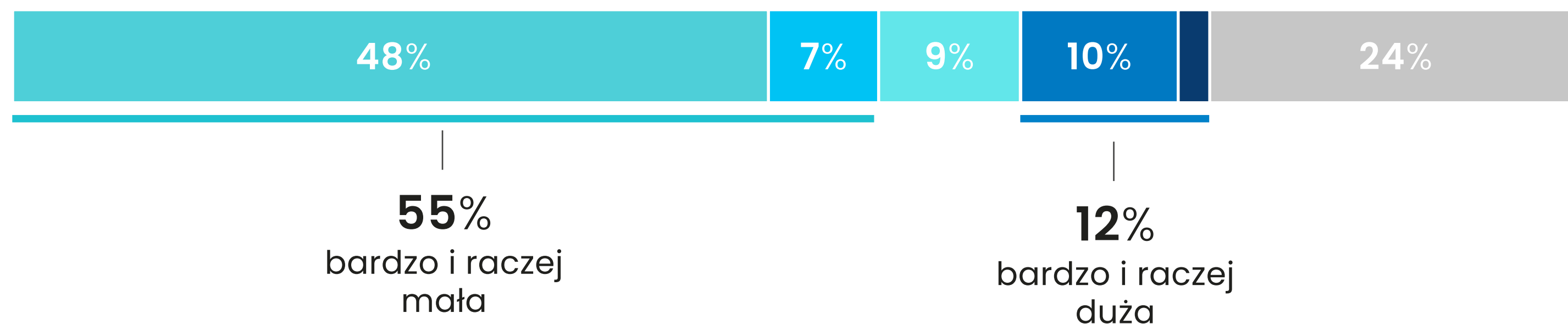

INWESTOWANIE I RYNEK KAPITAŁOWY

Samocena poziomu wiedzy o giełdzie

► Badani nisko oceniają swoją wiedzę na temat zasad funkcjonowania Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie. Jedynie 12% uważa, że ich wiedza jest bardzo lub raczej duża, zaś aż 55% - że jest bardzo lub raczej niska. Niemal 1/4 badanych twierdzi, że nie ma żadnej wiedzy na ten temat. Istotnie niżej swoją wiedzę o GPW oceniają najślabiej wykształceni, zaś wyżej osoby w wieku 45-54 lata i ci z wyższym wykształceniem.

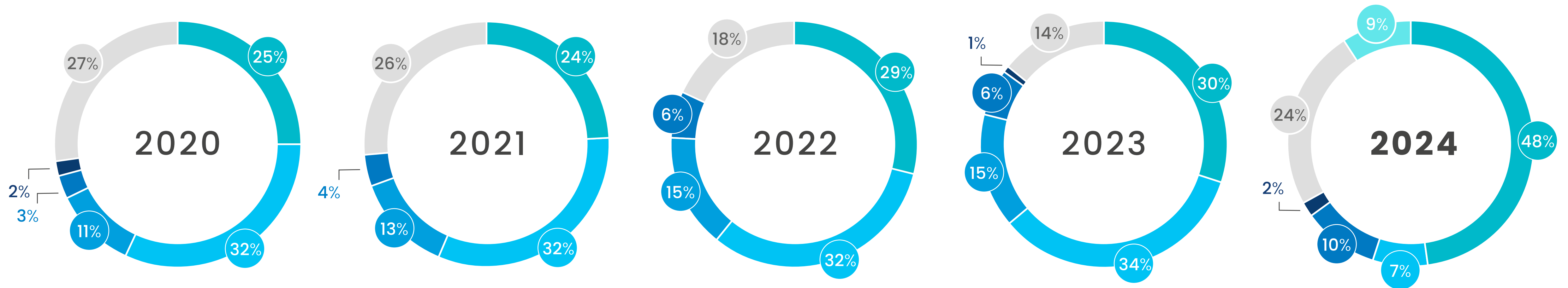
● bardzo mała ● raczej mała ● trudno powiedzieć ● raczej duża
● bardzo duża ● brak wiedzy

Q6. Jak ocenia Pan/Pani swoją wiedzę na temat zasad funkcjonowania Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie? (skala 1-6)

Samocena poziomu wiedzy o giełdzie

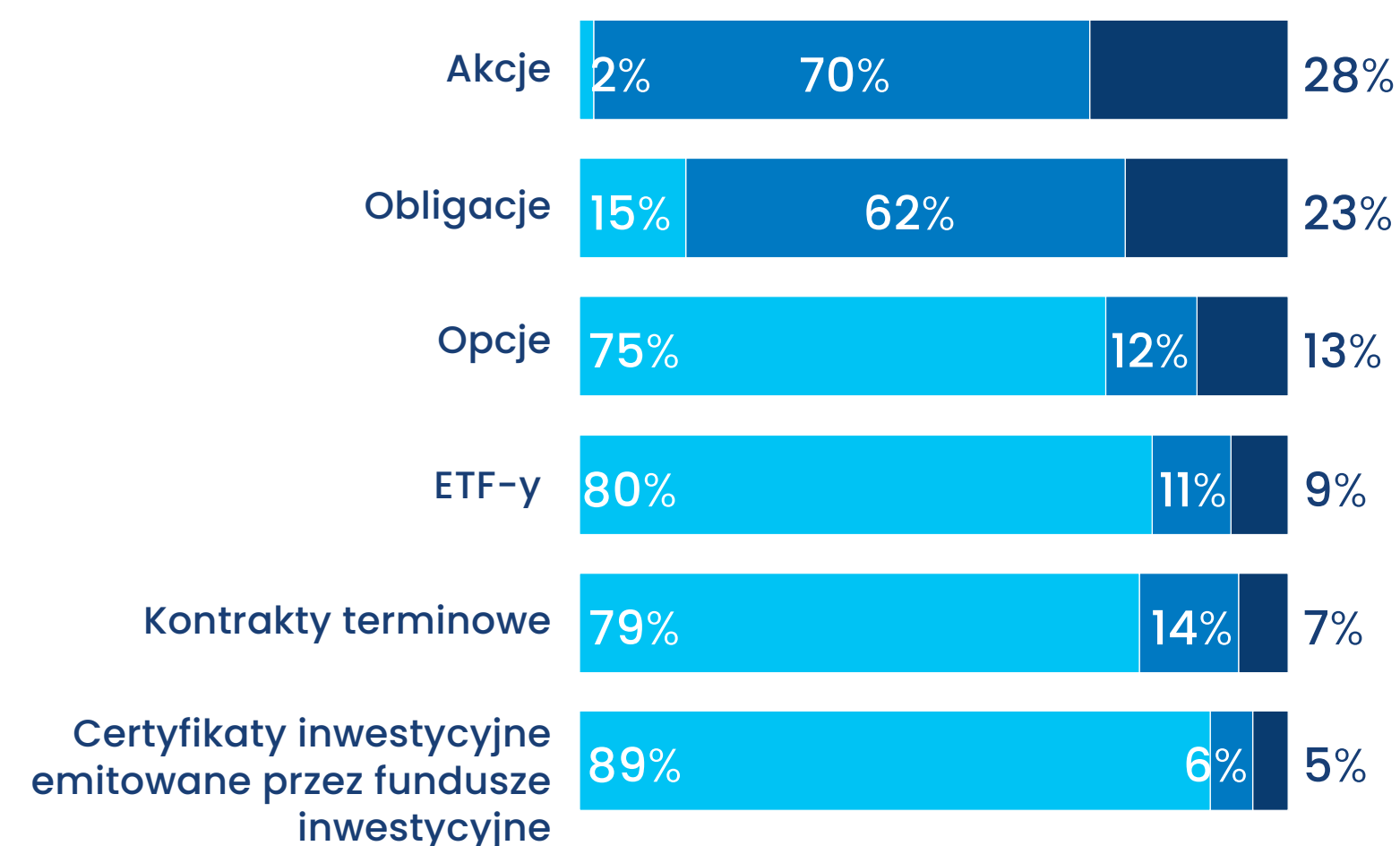
● bardzo duża ● raczej duża ● przeciętna ● raczej mała ● bardzo mała ● brak wiedzy ● trudno powiedzieć (2024)

Q9. Jak ocenia Pan/Pani swoją wiedzę na temat zasad funkcjonowania Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie?

Znajomość instrumentów GPW

- nie słyszałem o nich
- słyszałam, ale nie wiem czym są
- słyszałem i wiem czym dokładnie są

► Akcje są zdecydowanie najlepiej znanym instrumentem notowanym na GPW (28% słyszało o nich i wie dokładnie czym są). Dla obligacji tę odpowiedź wskazuje 23% badanych. Obserwujemy istotnie wyższą znajomość wszystkich instrumentów wśród osób z wyższym wykształceniem.

Istotnie wyżej w populacji* ↑

Akcje	Płeć: mężczyźni (32%); Wykształcenie: wyższe (47%)
Obligacje	Wiek: 35-44 (30%), 45-54 (30%); Wykształcenie: wyższe (43%)
Opcje	Wykształcenie: wyższe (28%)
ETF-y	Wykształcenie: wyższe (18%)
Kontrakty terminowe	Wykształcenie: wyższe (15%)
Certyfikaty inwestycyjne emitowane przez fundusze inwestycyjne	Wykształcenie: wyższe (11%)

* Dla odpowiedzi „Słyszałem(am) o nich i wiem czym dokładnie są”

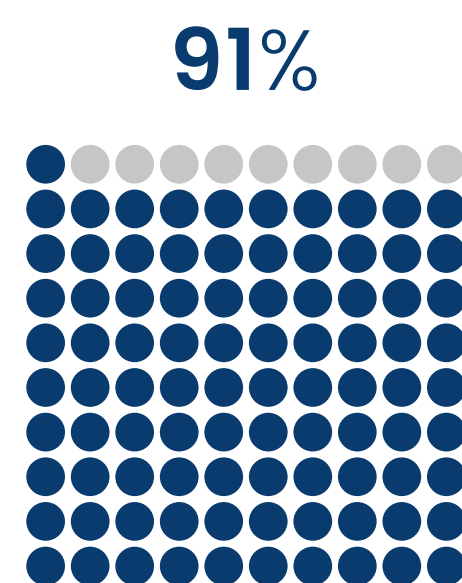
Q7. W jakim stopniu znane są Panu/Pani niżej wymienione instrumenty finansowe: (jednowyborowe dla każdego itemu)

Wybór spółki do inwestowania

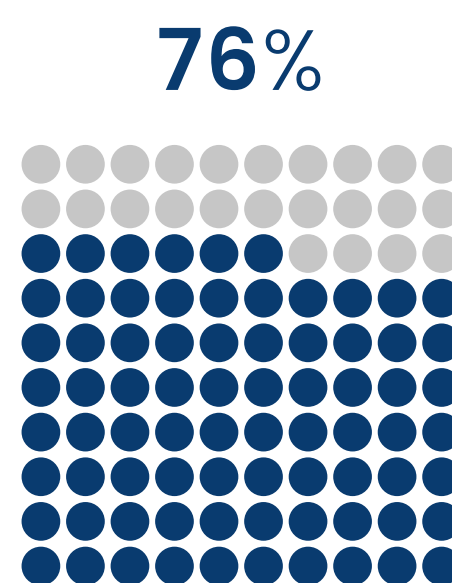
► Najważniejsze powody wyboru spółki, w którą badani chcieliby zainwestować jest jej sytuacja biznesowa (91%), możliwość uzyskania dywidendy (76%) oraz opinia innych uczestników rynku (55%).

Istotnie wyżej w populacji ↑

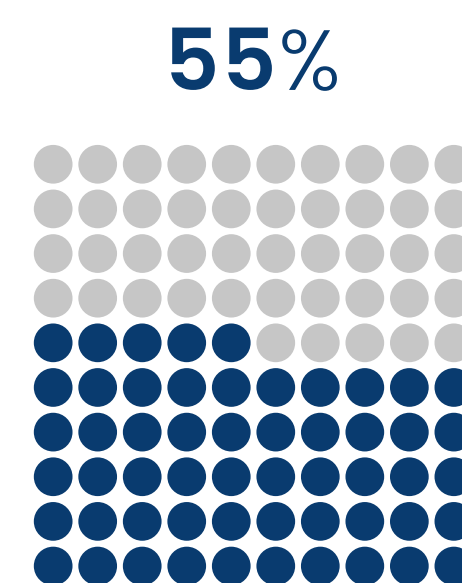
sytuacja biznesowa spółki (zyski, plany rozwoju, itp.)	Wiek: 18-24 (100%), 25-34 (97%)
opinie innych uczestników rynku (rekomendacje biura maklerskiego, opinie na forach dot. giełdy itp.)	Wiek: 18-24 (78%)

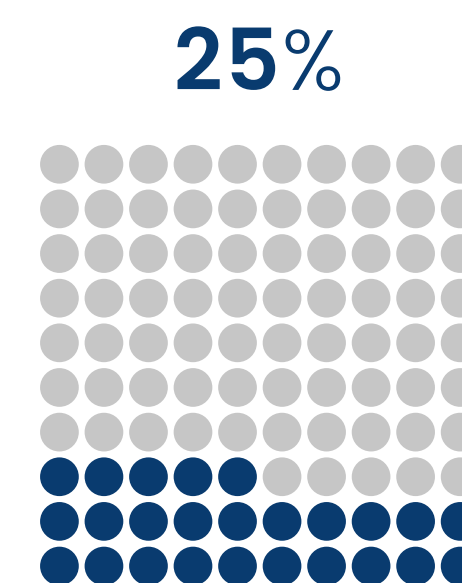
sytuacja biznesowa spółki (zyski, plany rozwoju, itp.)

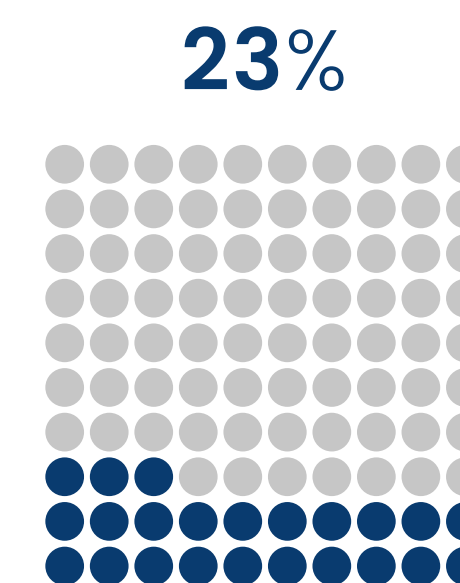
możliwość uzyskania dywidendy

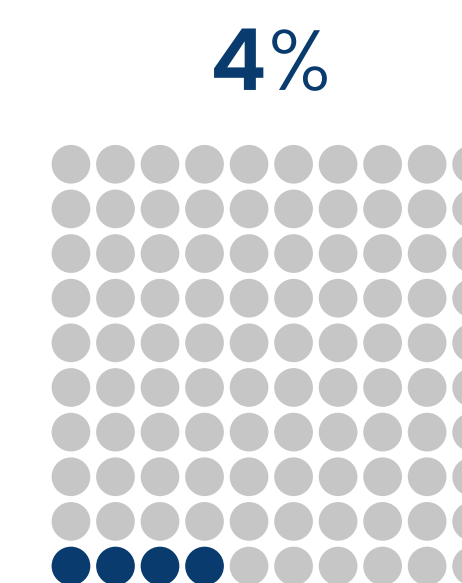
opinie innych uczestników rynku (rekomendacje biura maklerskiego, opinie na forach dotyczących giełdy itp.)

sentymnt do spółki (zatrudnienie w danej spółce, znajomość jej produktów/usług, bycie jej konsumentem/klientem)

dbałość spółki o kwestie społeczne, pracownicze i etyczne oraz odpowiedzialność wobec środowiska naturalnego i klimatu

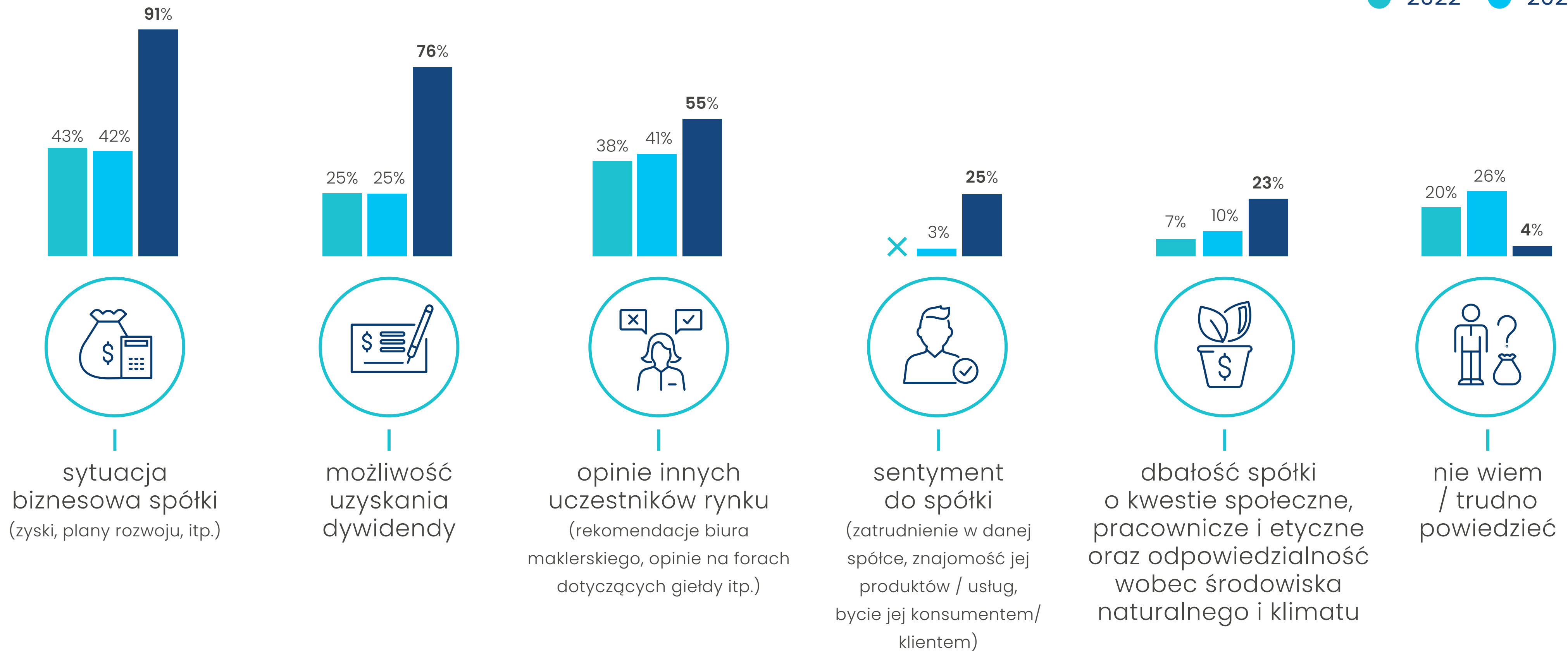

nie wiem/trudno powiedzieć

Q10. Gdyby miał(a) Pan(i) zainwestować w akcje jakiejś spółki, to które kwestie byłyby dla Pana(i) najważniejsze przy jej wyborze? (wielowyborowe)

Wybór spółki do inwestowania

● 2022 ● 2023 ● 2024

Q14. Które kwestie byłyby dla Pana/Pani najbardziej istotne przy wyborze spółki, w której papiery wartościowe chciałby Pan/chciałaby Pani zainwestować? (wielowyborowe)

Inwestowanie i oszczędzanie

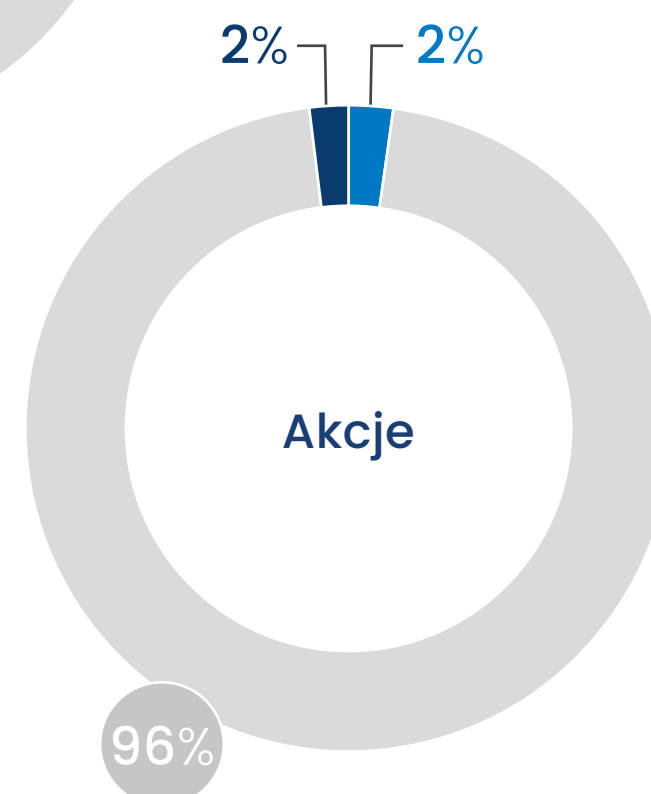
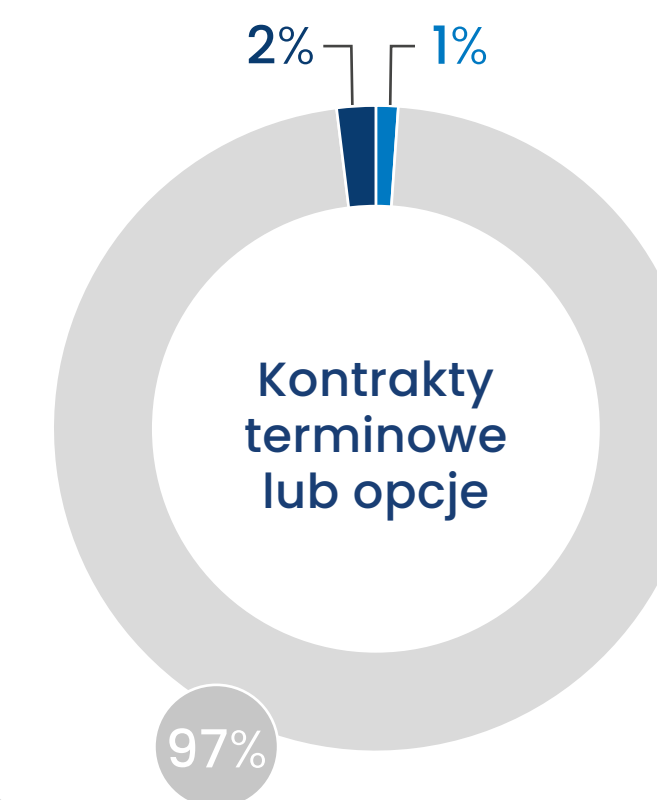
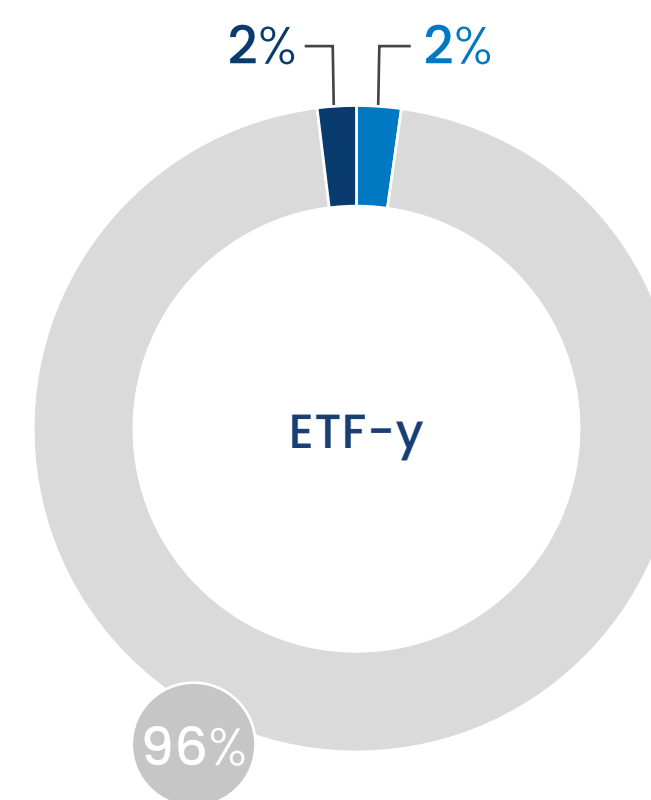
► Niewielkie odsetki badanych wskazują poszczególne instrumenty finansowe, zarówno jeśli chodzi o inwestowanie obecnie, jak i planowane.

Istotnie wyżej w populacji* ↑

Akcje

Wykształcenie:
wyższe (6%)

● tak ● nie, ale planuję ● nie i nie planuję

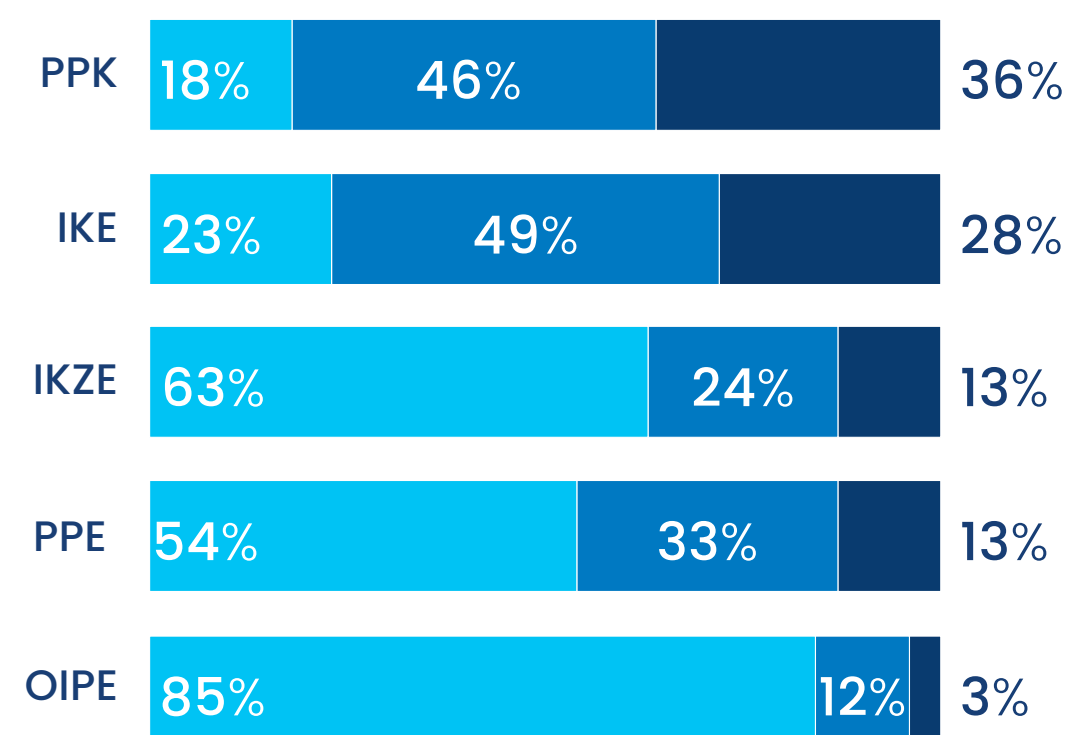

* Dla odpowiedzi „Tak”

Q9. Czy obecnie inwestuje lub oszczędza Pan/Pani na emeryturę poprzez poniższe instrumenty finansowe?: (jednowyborowe dla każdego itemu)

Znajomość sposobów oszczędzania na emeryturę

- nie słyszałem o nich
- słyszałam, ale nie wiem czym są
- słyszałem i wiem czym dokładnie są

► Spośród sposobów długookresowego oszczędzania na emeryturę respondenci najczęściej znają Pracownicze Plany Kapitałowe (36%) oraz IKE (28%). Również tutaj wszystkie sposoby istotnie częściej znają osoby z wyższym wykształceniem.

Istotnie wyżej w populacji* ↑

PPK	Wiek: 18-24 (45%), 35-44 (48%), 45-54 (43%); Wykształcenie: wyższe (48%)
IKE	Wiek: 25-34 (38%), 35-44 (35%), 45-54 (35%); Wykształcenie: wyższe (57%)
IKZE	Wykształcenie: wyższe (25%)
PPE	Wykształcenie: wyższe (23%)
OIPE	Wykształcenie: wyższe (8%)

* Dla odpowiedzi „Słyszałem(am) o nich i wiem czym dokładnie są”

Q8. W jakim stopniu znane są Panu/Pani niżej wymienione sposoby długookresowego oszczędzania na emeryturę: (jednowyborowe dla każdego itemu)

Inwestowanie i oszczędzanie na emeryturę

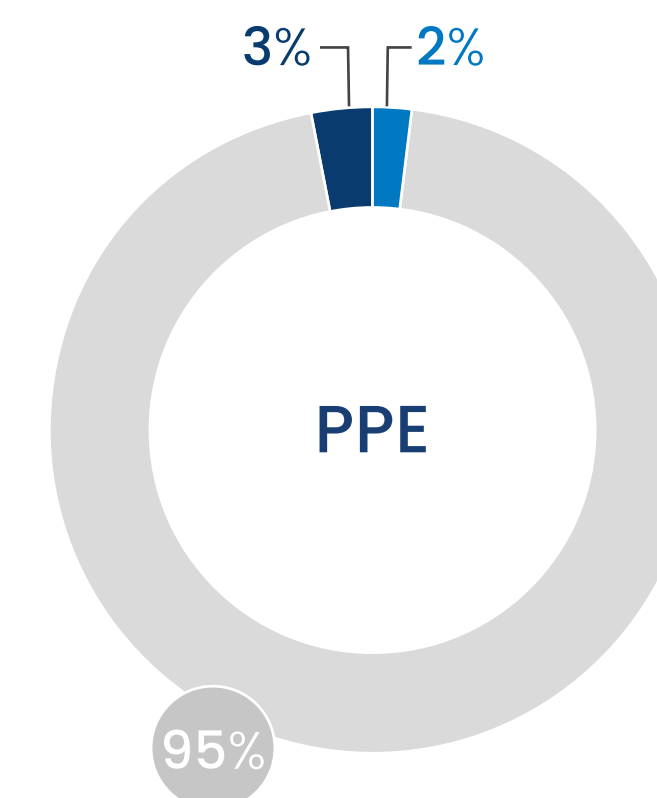
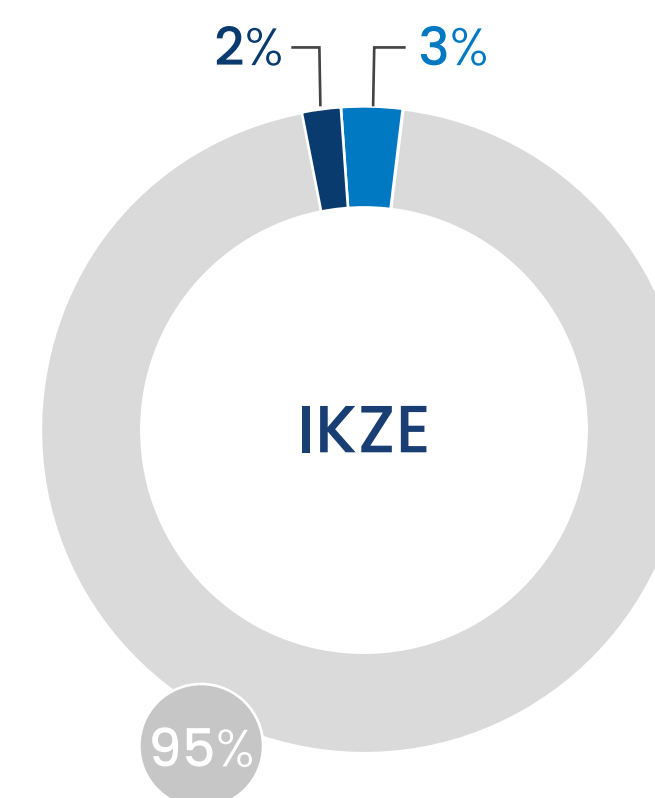
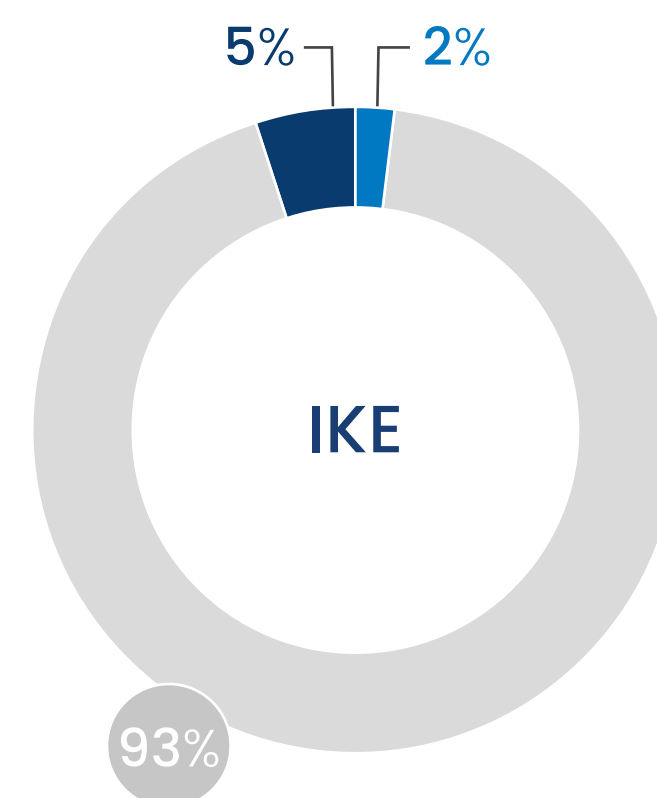
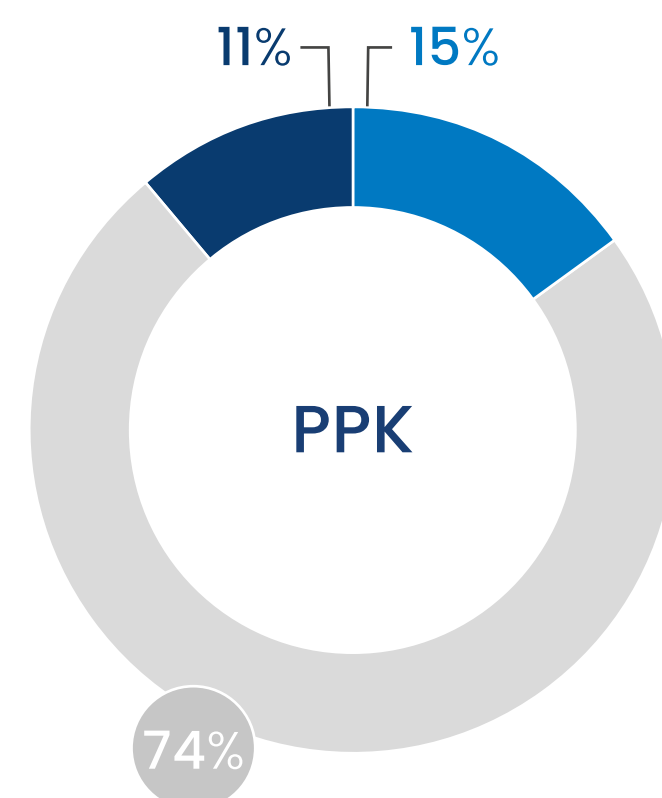
► Również niewielkie odsetki badanych oszczędzają na emeryturę. 11% korzysta z PPK (15% planuje), zaś 5% korzysta z IKE (2% planuje). Z PPE korzysta 3% (2% planuje), a najmniej badanych korzysta z IKZE, jest to 2% (3% planuje).

Istotnie wyżej w populacji* ↑

IKE (Indywidualne Konto Emerytalne)	Wykształcenie: wyższe (9%)
PPK (Pracownicze Plany Kapitałowe)	Wykształcenie: wyższe (19%)

* Dla odpowiedzi „Tak”

● tak ● nie, ale planuję ● nie i nie planuję

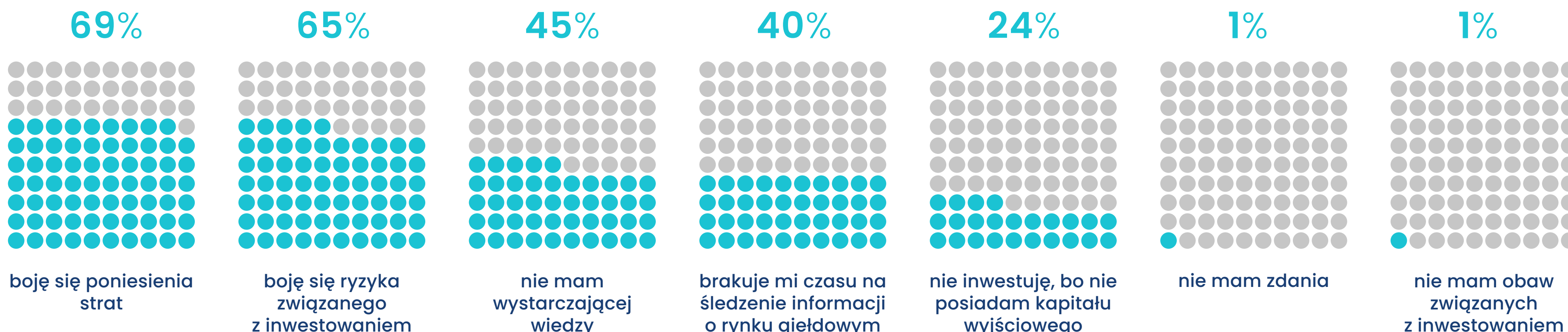
Q9. Czy obecnie inwestuje lub oszczędza Pan/Pani na emeryturę poprzez poniższe instrumenty finansowe?: (jednowyborowe dla każdego itemu)

Obawy związane z inwestowaniem

► Ponad 2/3 respondentów nie inwestuje na giełdzie, bo boi się strat. Częściej są to osoby w wieku 35-44 lata. Dużą barierą jest lęk przed ryzykiem (65% - częściej kobiety) i brak wystarczającej wiedzy (45%).

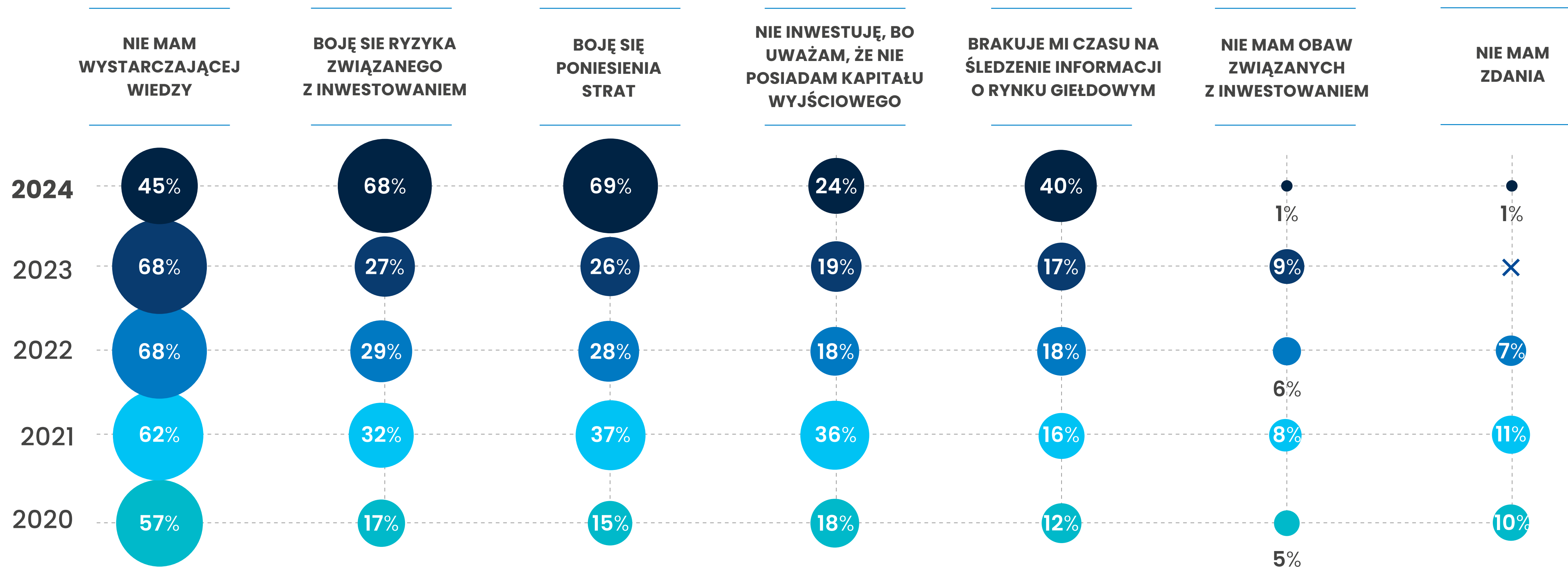
Istotnie wyżej w populacji ↑

boję się poniesienia strat	Wiek: 35-44 (82%)
boję się ryzyka związanego z inwestowaniem	Płeć: kobiety (69%)
nie mam wystarczającej wiedzy	Miejscowość: miasta 100-500 tys. (53%)

Q11. Jakie ma Pana/Pani obawy związane z inwestowaniem na Giełdzie Papierów Wartościowych? (wielowyborowe)

Obawy względem inwestowania

Q15. Jakie ma Pana/Pani obawy związane z inwestowaniem na Giełdzie Papierów Wartościowych? (wielowyborowe)

WIEDZA W PRAKTYCE

– finanse, bankowość i rynek kapitałowy

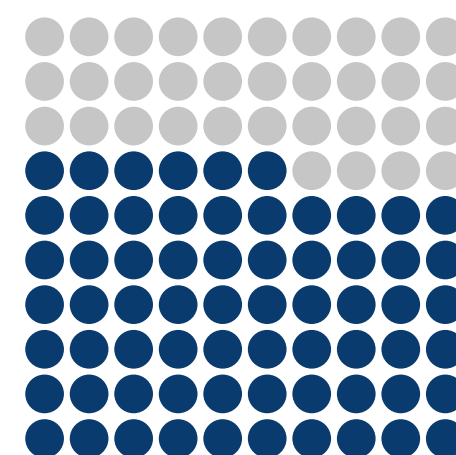
Inwestowanie

- Badani najczęściej zgadzają się ze stwierdzeniem dotyczącym koniecznej pełnoletności do inwestowania na giełdzie (66%). Najmniej właściwych odpowiedzi uzyskało stwierdzenie dotyczące dywidendy (6%). Badani są przekonani, że dywidendy uzyskują również z obligacji.

Istotnie wyżej w populacji ↑

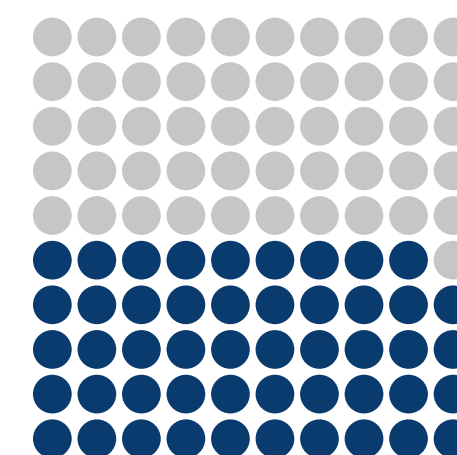
Pełnoletność inwestora	Wiek: 25-34 (74%)
Minimalna kwota inwestycji	Wykształcenie: wyższe (61%)
Dywersyfikacja inwestycji	Wykształcenie: wyższe (54%)
Rachunek inwestycyjny	Płeć: męczyzna (47%); Wykształcenie: wyższe (59%)
Brak ryzyka w funduszach inwestycyjnych	Wykształcenie: wyższe (51%)
Kurs USD / PLN	Lokalizacja: miasto 100-500 tys. (46%)

66%

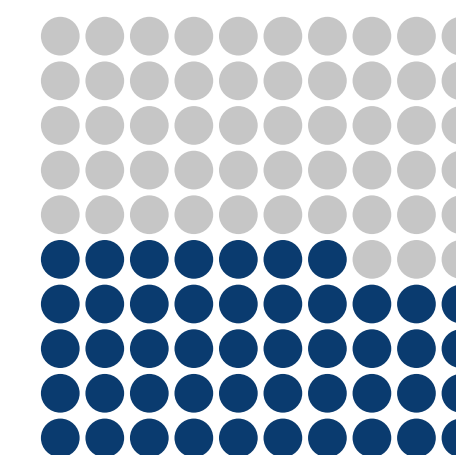
Żeby inwestować na giełdzie trzeba mieć skończone co najmniej 18 lat.

49%

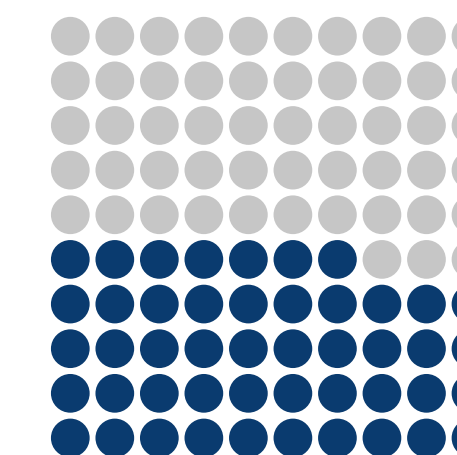
Zwykle bardziej ryzykowne są te instrumenty finansowe, które dają szansę większego zysku.

48%

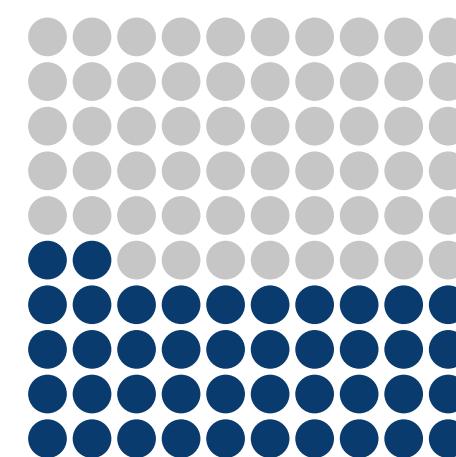
Żeby móc inwestować na giełdzie trzeba dysponować minimalną sumą 2000 zł oszczędności.

47%

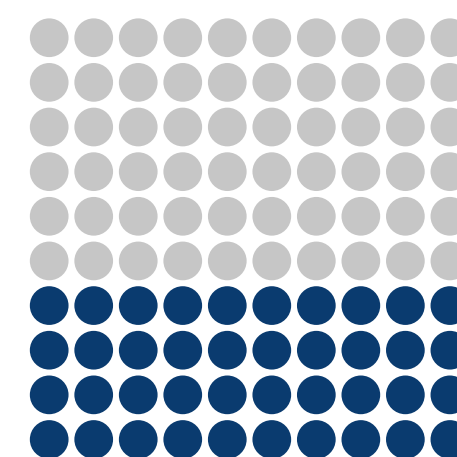
Inwestycja w trzy różne rodzaje akcji jest zazwyczaj bardziej bezpieczna niż inwestycja w jeden rodzaj akcji.

42%

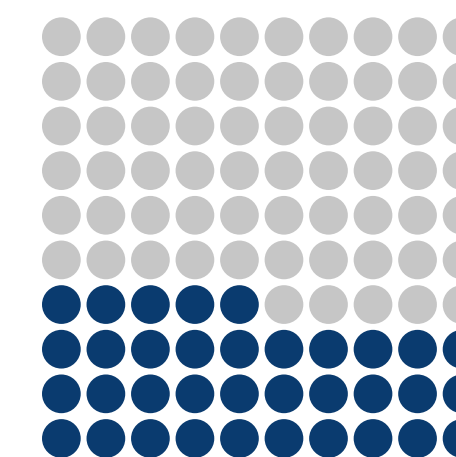
Żeby inwestować na giełdzie konieczne jest założenie rachunku inwestycyjnego w domu maklerskim.

40%

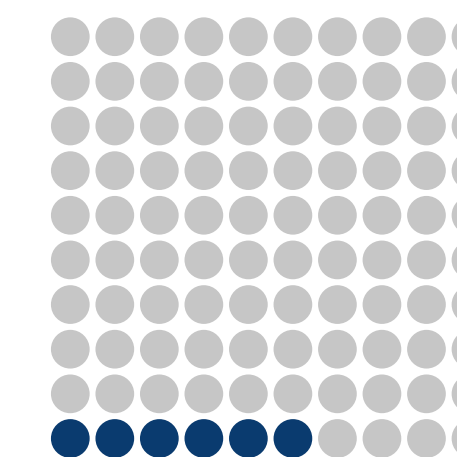
Inwestując w fundusze inwestycyjne nie ma ryzyka straty choćby części kapitału.

35%

Wzrost kursu USD/PL oznacza stratę dla inwestora, który kupił USD za złotówki

6%

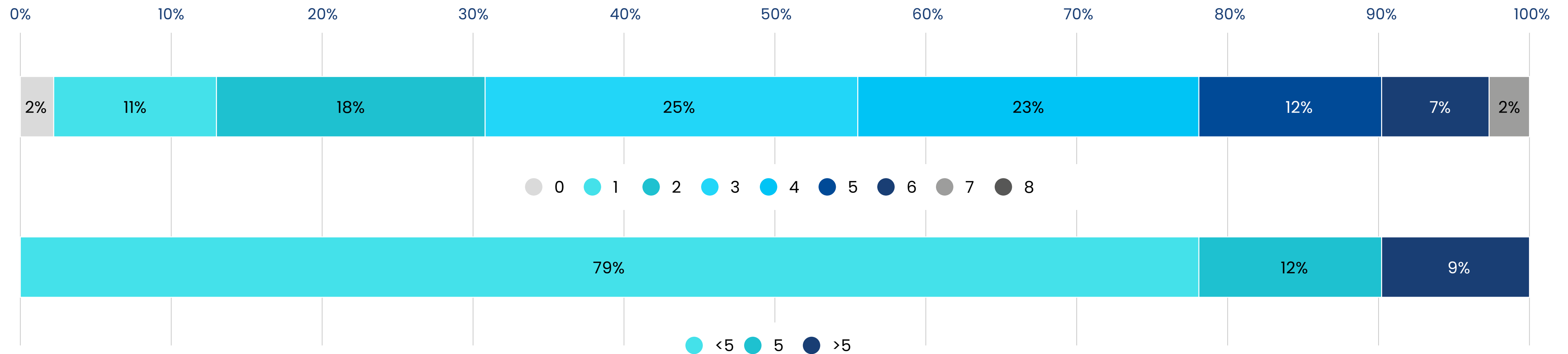
Pojęcie dywidendy (udziału w zyskach spółki) wiąże się zarówno z posiadaniem akcji jak i obligacji.

Q12. Z którymi stwierdzeniami zgadza się Pan(i) lub nie zgadza? (odsetek odpowiedzi „zgadzam się”)

Inwestowanie

► Badani odpowiadają poprawnie średnio na 1/3 pytań. 2% nie udzieliło żadnej poprawnej odpowiedzi, nikt natomiast nie umiał odpowiedzieć poprawnie na wszystkie pytania.

► Średnio: **3,33** poprawnych odpowiedzi

Q12. Z którymi stwierdzeniami zgadza się Pan(i) lub nie zgadza?
(odsetek odpowiedzi poprawnych)

Bankowość elektroniczna

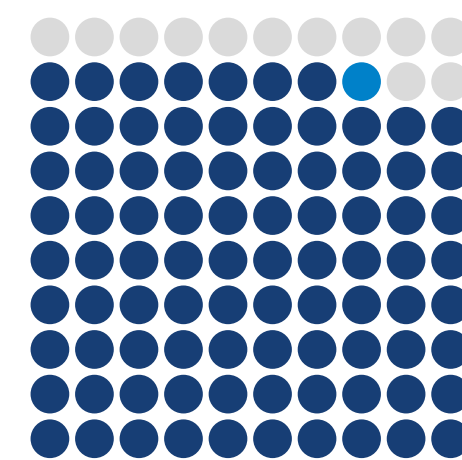
► W pytaniach o bankowość elektroniczną najwięcej osób zgadza się ze stwierdzeniami dotyczącymi nie podawania loginu i hasła w rozmowie telefonicznej z bankiem (87%) oraz koniecznością zapoznania się z całością wiadomości SMS przy otrzymaniu kodu z banku (85%).

Istotnie wyżej w populacji ↑

Kontakt telefoniczny z banku	Wykształcenie: wyższe (92%)
SMS z kodem z banku	Wiek: 45-54 (94%)
Prawdziwość kontaktu mailowego	Wykształcenie: wyższe (67%)
Wpisanie w pasek adresu strony banku	Płeć: męczyzna (28%); Wiek: 55-65 (32%)
Bezpieczne płacenie kartą	Miejscowość: miasto 100-500 tys. (30%); Wykształcenie: wyższe (26%)

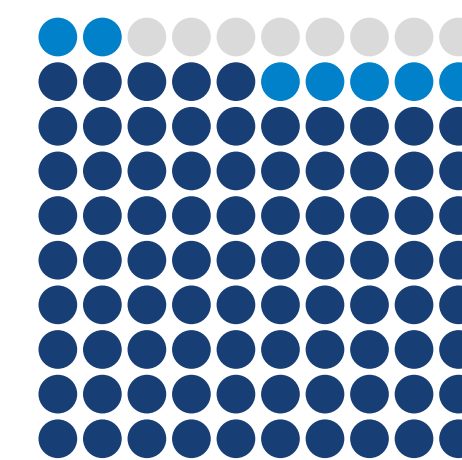
● Zgadzam się ● Nie zgadzam się ● Nie wiem

87% poprawna odpowiedź

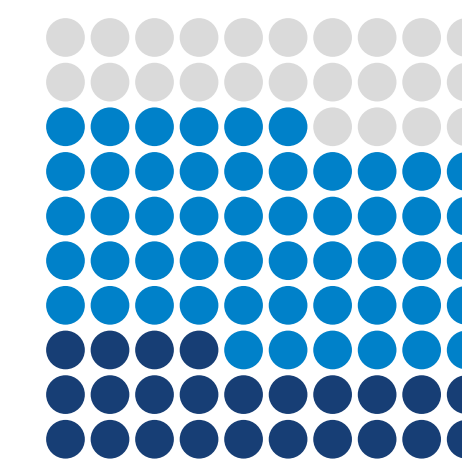
w przypadku kontaktu telefonicznego ze strony banku w sprawie podejrzonej transakcji, nigdy nie podajemy loginu oraz hasła do bankowości internetowej

85% poprawna odpowiedź

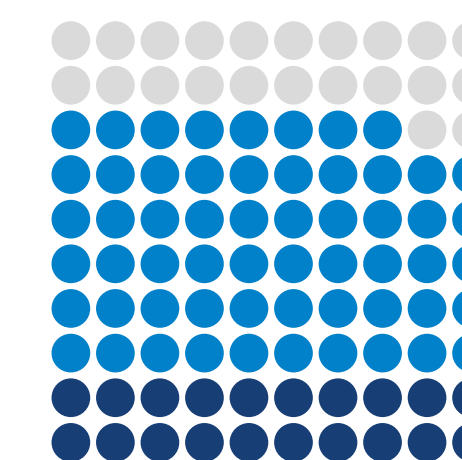
jeśli w trakcie korzystania z konta na prawdziwej stronie banku otrzyma się SMS z kodem, należy dokładnie zapoznać się z treścią całej wiadomości

24% poprawna odpowiedź

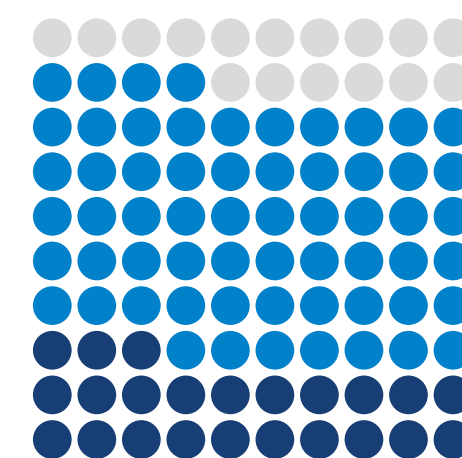
wpisanie w pasek adresu przeglądarki pełnego adresu strony banku jest bezpieczniejsze niż skorzystanie z linku przez wyszukiwarke

20% poprawna odpowiedź

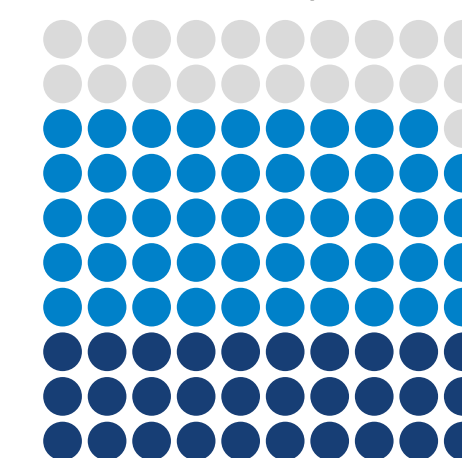
bezpieczne płacenie kartą w sieci może wymagać wyłącznie podania numeru, kodu CVV/CVC oraz daty ważności karty

61% poprawna odpowiedź

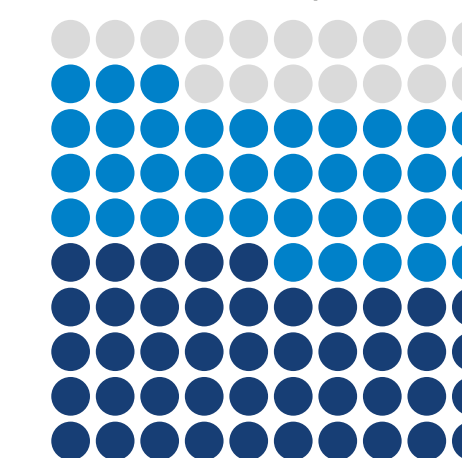
jeśli przy pasku adresu przeglądarki znajduje się symbol „zielonej kłódki”, wiemy, że strona banku jest prawdziwa

49% poprawna odpowiedź

wątpliwości co do prawdziwości źródła kontaktu mailowego z banku, najlepiej weryfikować tą samą drogą

38% poprawna odpowiedź

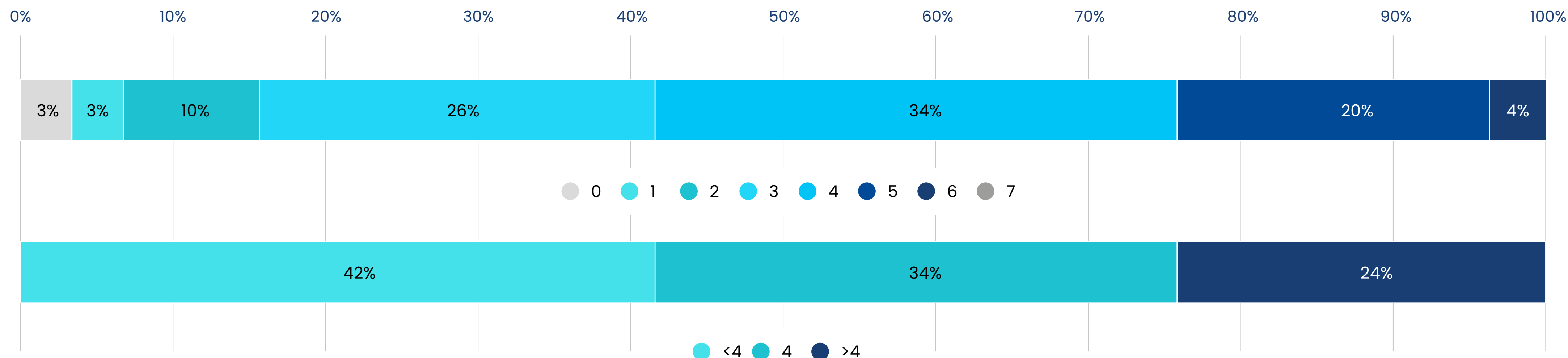
aktualizacja systemu operacyjnego smartfona nie wpływa na bezpieczeństwo podczas korzystania z aplikacji banku

Q12. Z którymi stwierdzeniami w zakresie użytkowania bankowości elektronicznej zgadza się Pan(i) lub nie zgadza?

Bankowość elektroniczna

► Badani odpowiadają poprawnie średnio na mniej niż 4 pytania. 3% nie udzieliło żadnej poprawnej odpowiedzi, natomiast poprawnie na wszystkie pytania odpowiedziało mniej niż 0,5%.

► Średnio: **3,63** poprawnych odpowiedzi

Q12. Z którymi stwierdzeniami w zakresie użytkowania bankowości elektronicznej zgadza się Pan(i) lub nie zgadza?
(odsetek odpowiedzi poprawnych)

Czytanie umów

- ▶ 37% respondentów czyta bardzo dokładnie umowy zawierane z instytucjami finansowymi przed podpisaniem, zaś 46% stara się czytać dokładnie. Jedynie 6% deklaruje, że przeglądamy umowy pobieżnie lub zdarza im się podpisać bez czytania.

Istotnie wyżej w populacji ↑

bardzo dokładnie, w razie problemów konsultuję wątpliwości	Wykształcenie: wyższe (42%)
Przeglądam pobieżnie	Wiek: 65+ (10%)

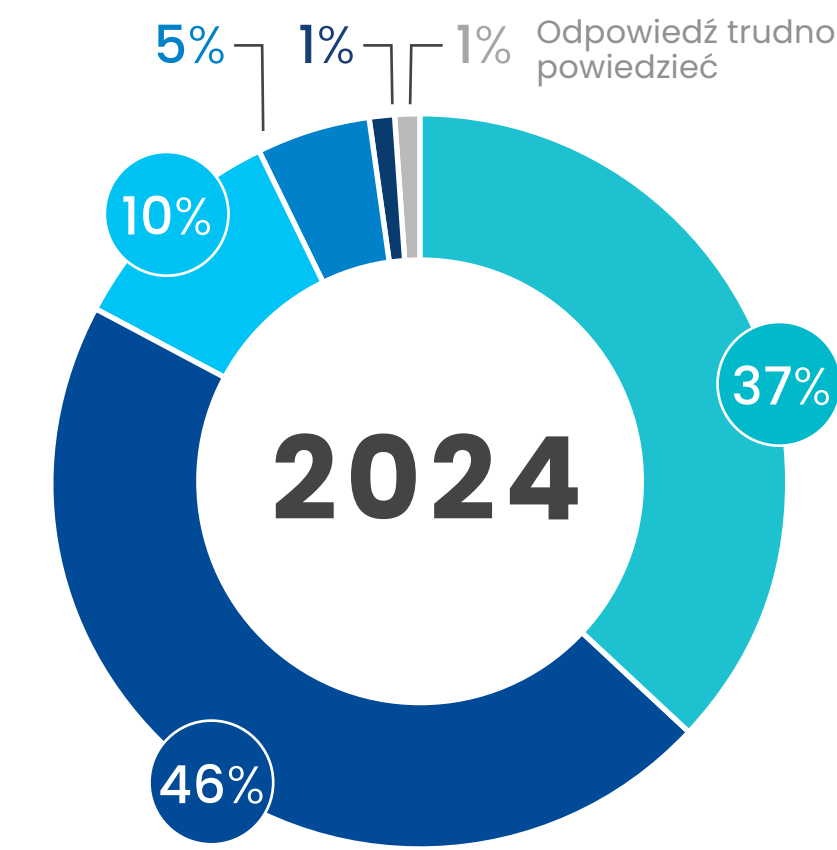
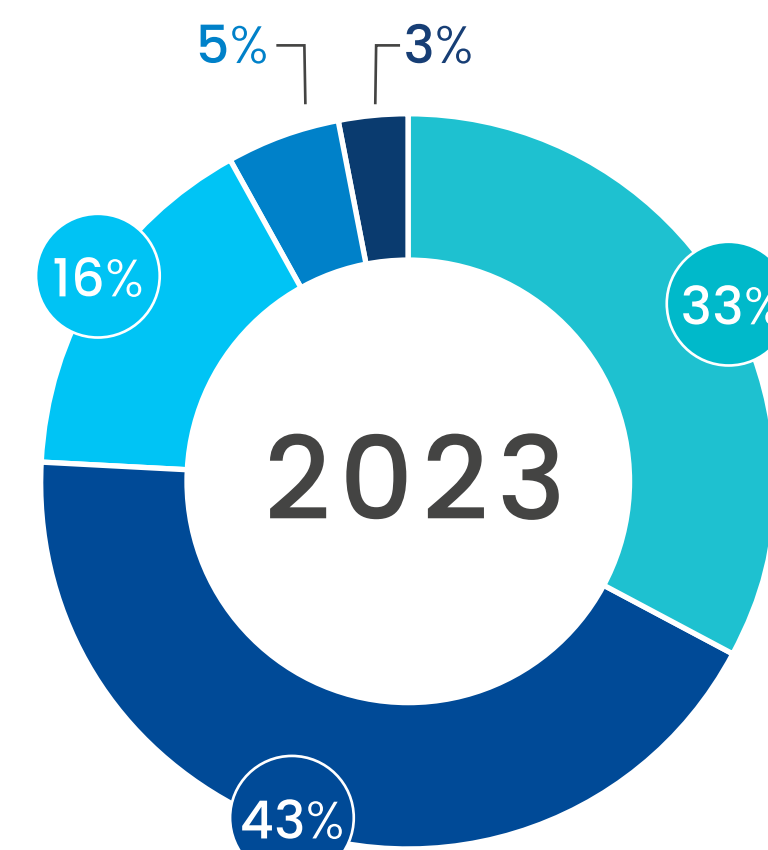
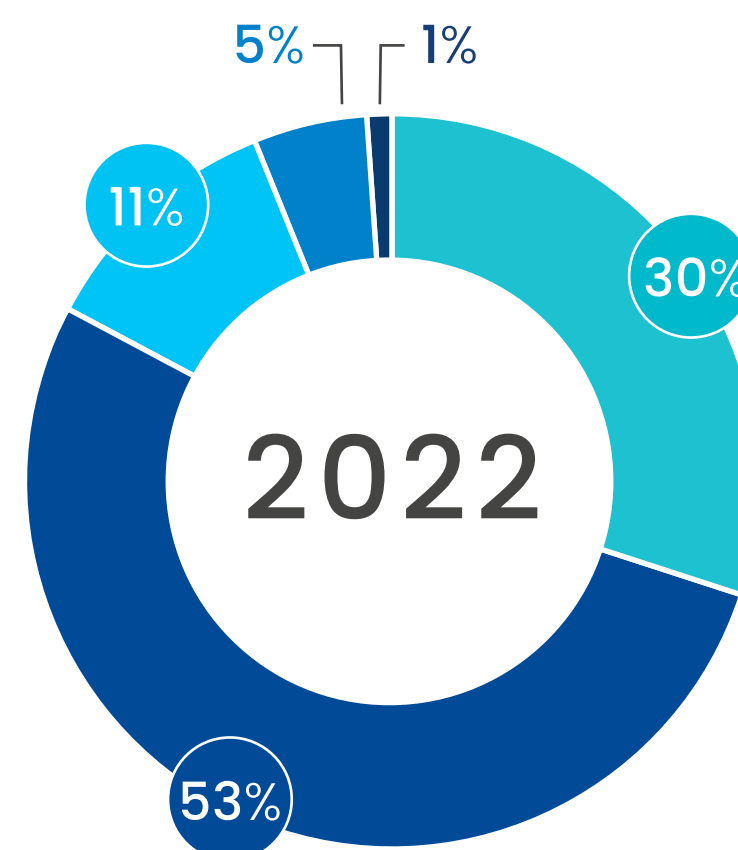
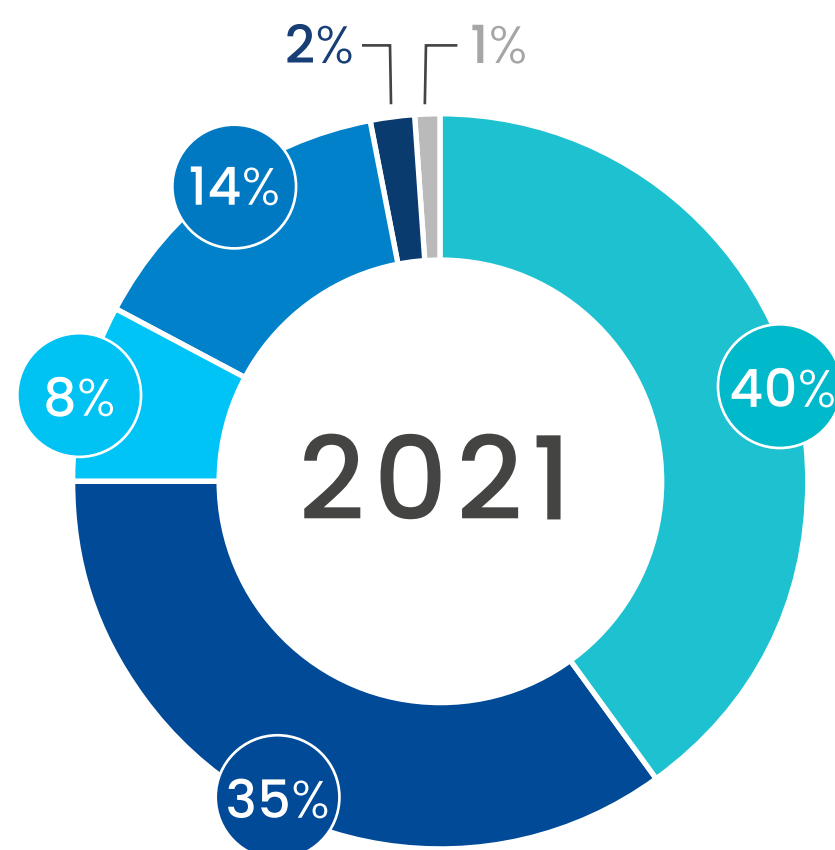
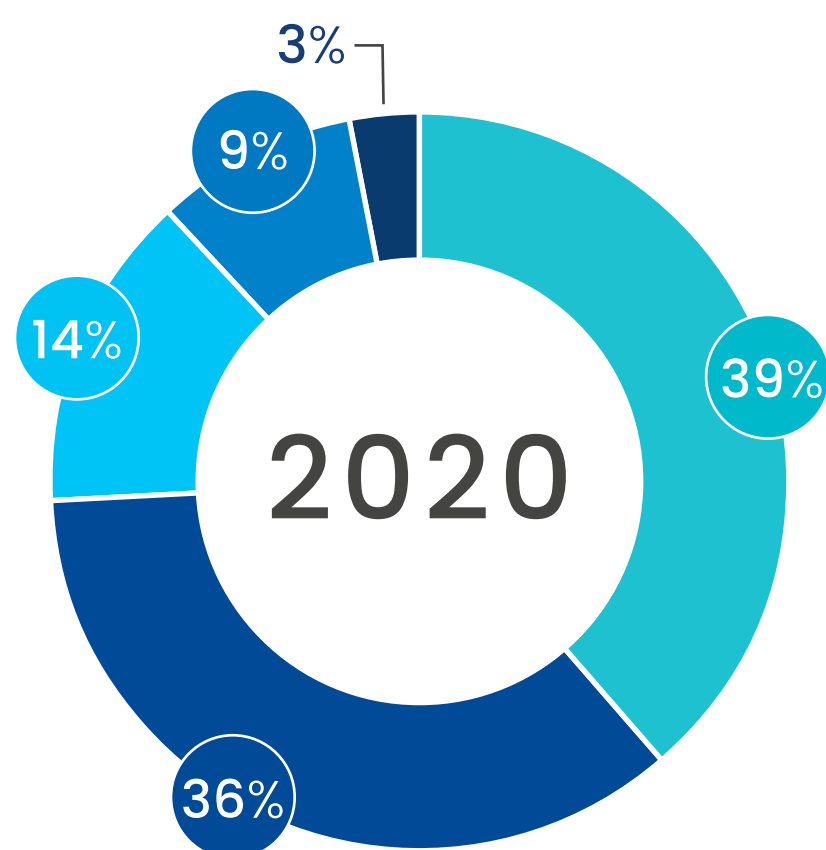
Q4. Na ile dokładnie czyta Pan/Pani czyta umowę z instytucją finansową przed jej podpisaniem w przypadku zaciągania kredytu, zakupu akcji lub ubezpieczenia? (jednowyborowe)

↑ ↓ Statystycznie istotnie wyżej/ niżej w danej grupie względem całej próby 18+

Dokładność czytania umowy przed podpisaniem

- bardzo dokładnie, w razie problemów konsultuję wątpliwości
- staram się dokładnie, choć nie zawsze wszystkie zapisy rozumiem
- sprawdzam jedynie podstawowe zapisy i zgodność danych osobowych
- przeglądam pobieżnie
- zdarza mi się podpisać bez czytania
- szkoda mi na to czasu

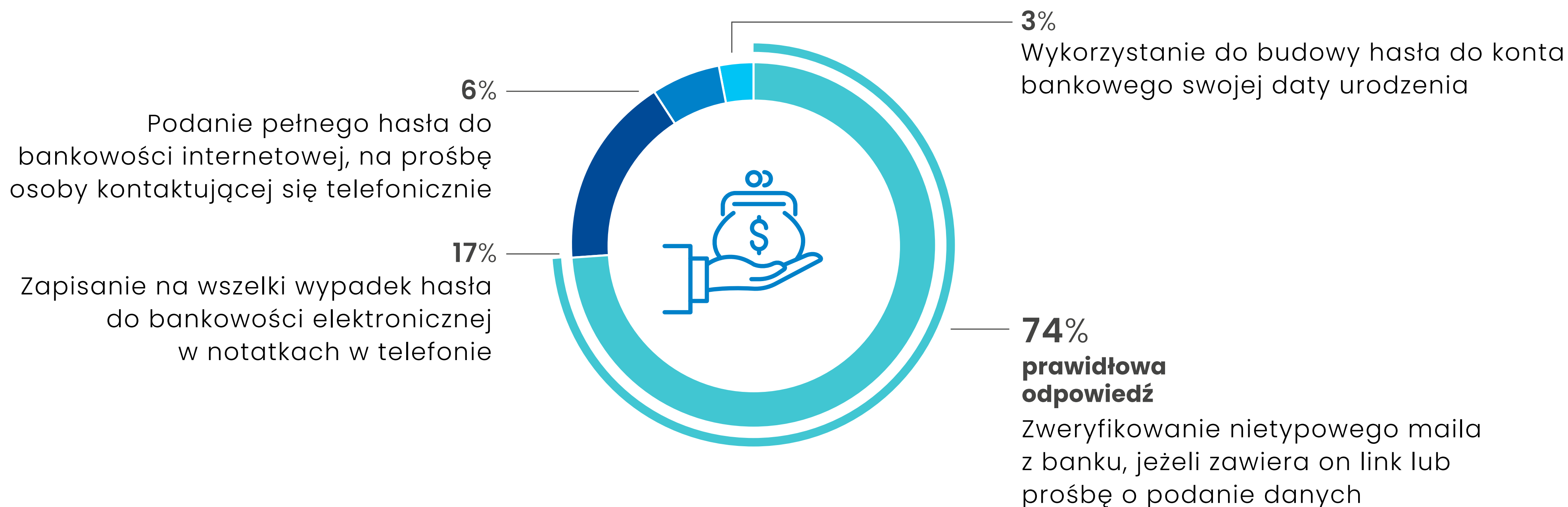

Q16. Na ile dokładnie czyta Pan/Pani czyta umowę z instytucją finansową przed jej podpisaniem w przypadku zaciągania kredytu, zakupu akcji lub ubezpieczenia? (jednowyborowe)

Pytanie testowe 1 – Bankowość elektroniczna

BANKOWOŚĆ ELEKTRONICZNA:

Właściwym zachowaniem w zakresie użytkowania bankowości elektronicznej JEST:

Pytanie testowe 2 – Kredyt konsolidacyjny

► 68% badanych udzieliło prawidłowej odpowiedzi w pytaniu o kredyt konsolidacyjny (nie można uzyskać mimo negatywnej historii kredytowej). Istotnie mniej prawidłowych odpowiedzi notujemy w grupie respondentów z najniższym wykształceniem i najstarszych, istotnie więcej zaś – wśród osób z wykształceniem wyższym oraz tych w wieku 18-24 i 35-44 lata.

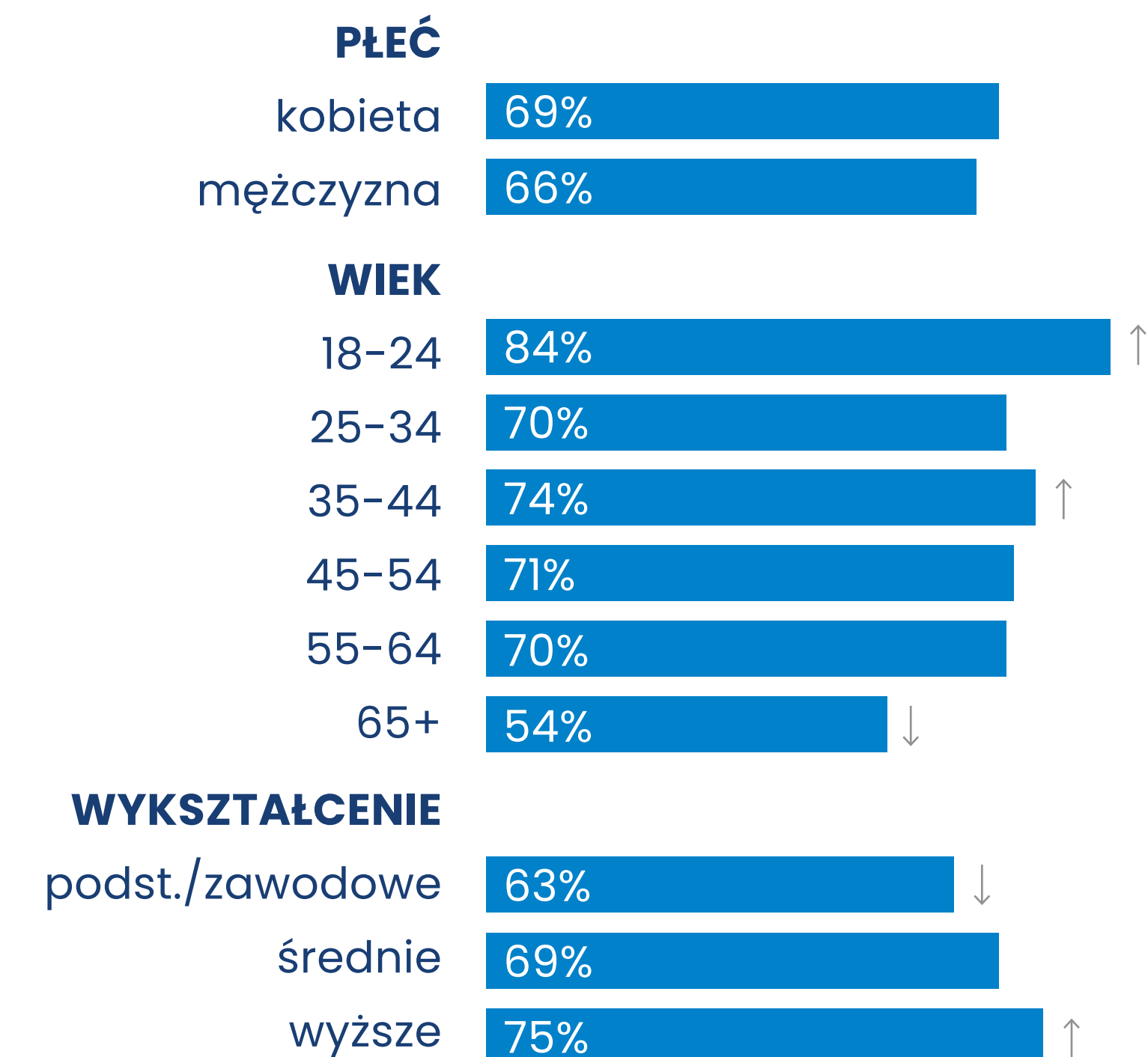
- Kredytem konsolidacyjnym można spłacić różne rodzaje zobowiązań: kredyt gotówkowy, pożyczki, limity na kartach debetowych oraz kartach kredytowych
- Wysokość raty kredytu konsolidacyjnego dla kilku zobowiązań jest niższa niż suma wysokości rat tych pojedynczych zobowiązań
- Kredyt konsolidacyjny można otrzymać pomimo negatywnej historii kredytowej
- Zdarza się, że oprocentowanie kredytu konsolidacyjnego jest niższe od oprocentowania konsolidowanych zobowiązań
- Nie wiem

68%
prawidłowa odpowiedź

Q14. Które ze zdań jest, Pana/Pani zdaniem fałszywe:

Odsetek prawidłowych odpowiedzi w grupach

Pytanie testowe 3 – Kredyt konsumencki

► 62% respondentów umie wskazać prawidłową odpowiedź w pytaniu o kredyt konsumencki (nie można przeznaczyć na zakup sprzętu dla firmy). Istotnie niższy odsetek prawidłowych odpowiedzi obserwujemy w grupie słabiej wykształconych i najstarszych, zaś istotnie wyższy – w grupie osób z wyższym wykształceniem.

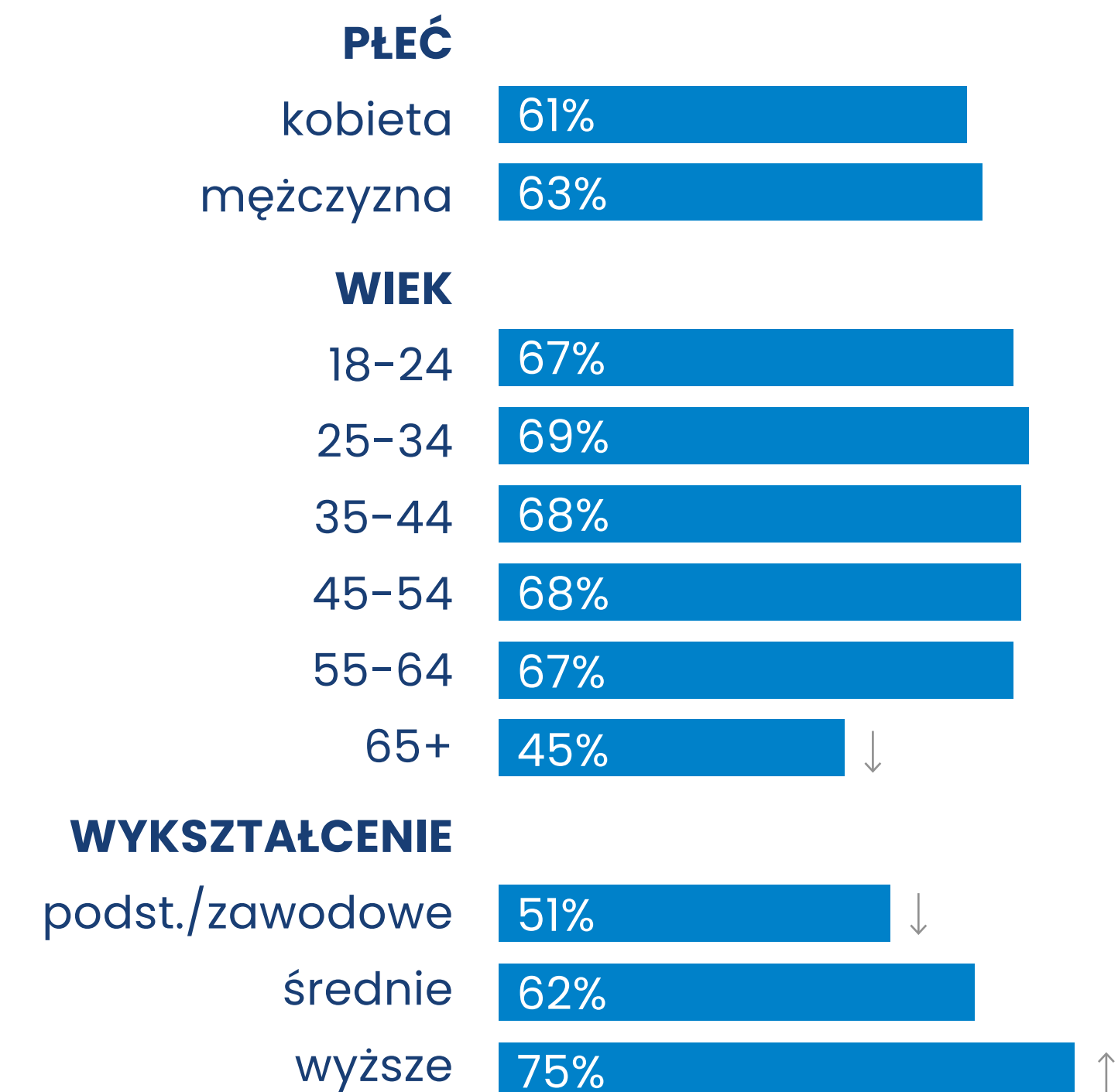
- Przeznaczyć na zakup sprzętu służbowego na potrzeby prowadzonej działalności gospodarczej
- Zwrócić w ciągu 30 dni od dnia odstąpienia
- Wydać środki pochodzące z niego w dowolnym momencie
- Zaciągnąć go przez internet
- Nie wiem

62%
prawidłowa odpowiedź

Q15. Czego nie można zrobić z kredytem konsumenckim?

Odsetek prawidłowych odpowiedzi w grupach

↑ ↓ Statystycznie istotnie wyżej/ niżej w danej grupie względem całej próby 18+

Pytanie testowe 4 – Lokata i kapitalizacja odsetek

- Prawidłową odpowiedź w pytaniu o kapitalizację odsetek (miesięczna) wskazuje 54% respondentów. Wartość ta jest istotnie wyższa wśród najlepiej wykształconych i osób w wieku 18-24 i 35-44 lata, zaś istotnie niższa wśród tych z podstawowym wykształceniem i najstarszych.

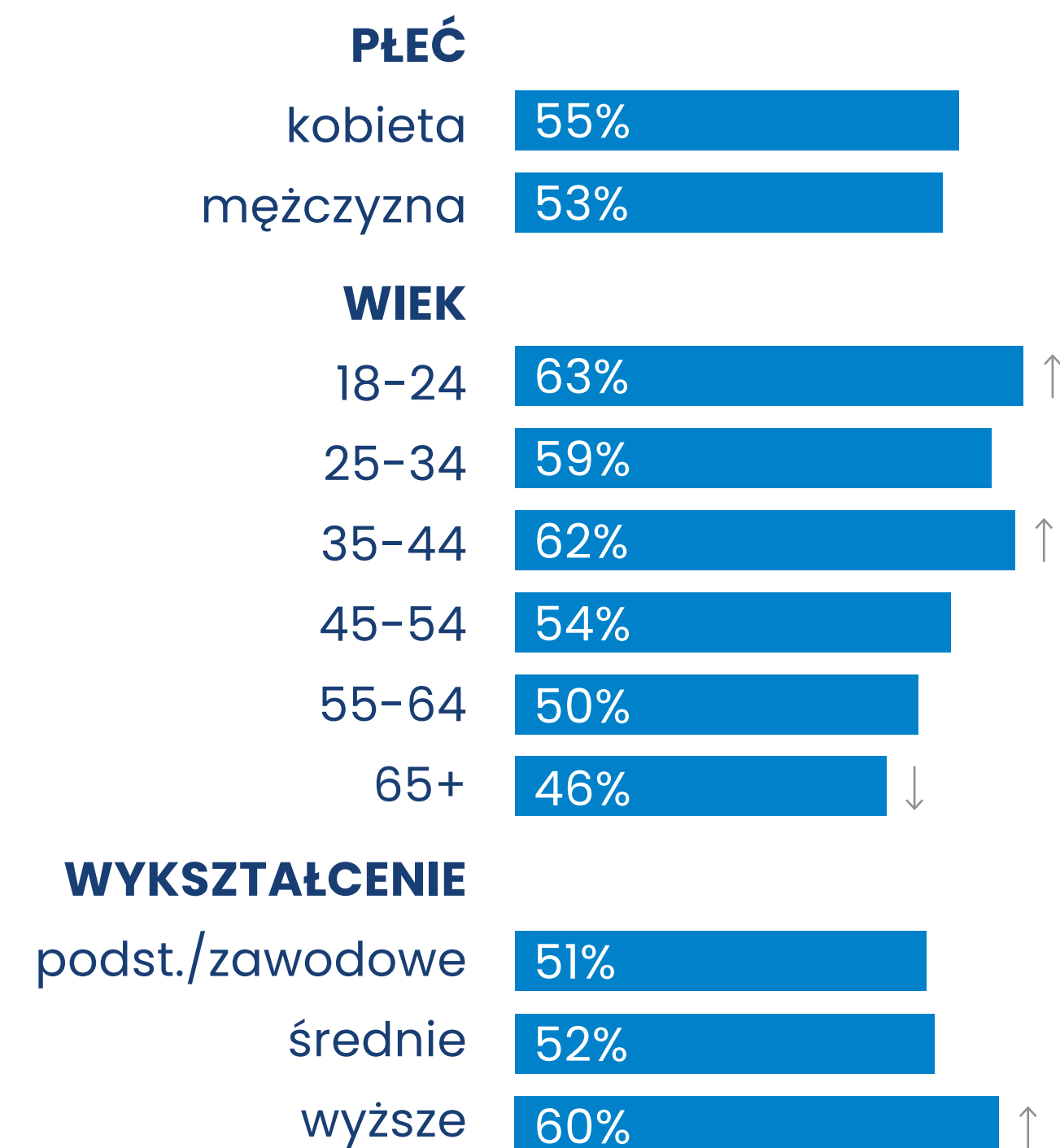
- Miesięczna
- Kwartalna
- Roczna
- Jednorazowa na koniec okresu trwania lokaty
- Nie wiem

54%
prawidłowa odpowiedź

Q16. Przy wyborze lokaty oszczędnościowej najbardziej korzystna dla klienta jest kapitalizacja odsetek:

Odsetek prawidłowych odpowiedzi w grupach

Pytanie testowe 5 – Informacja o ROR

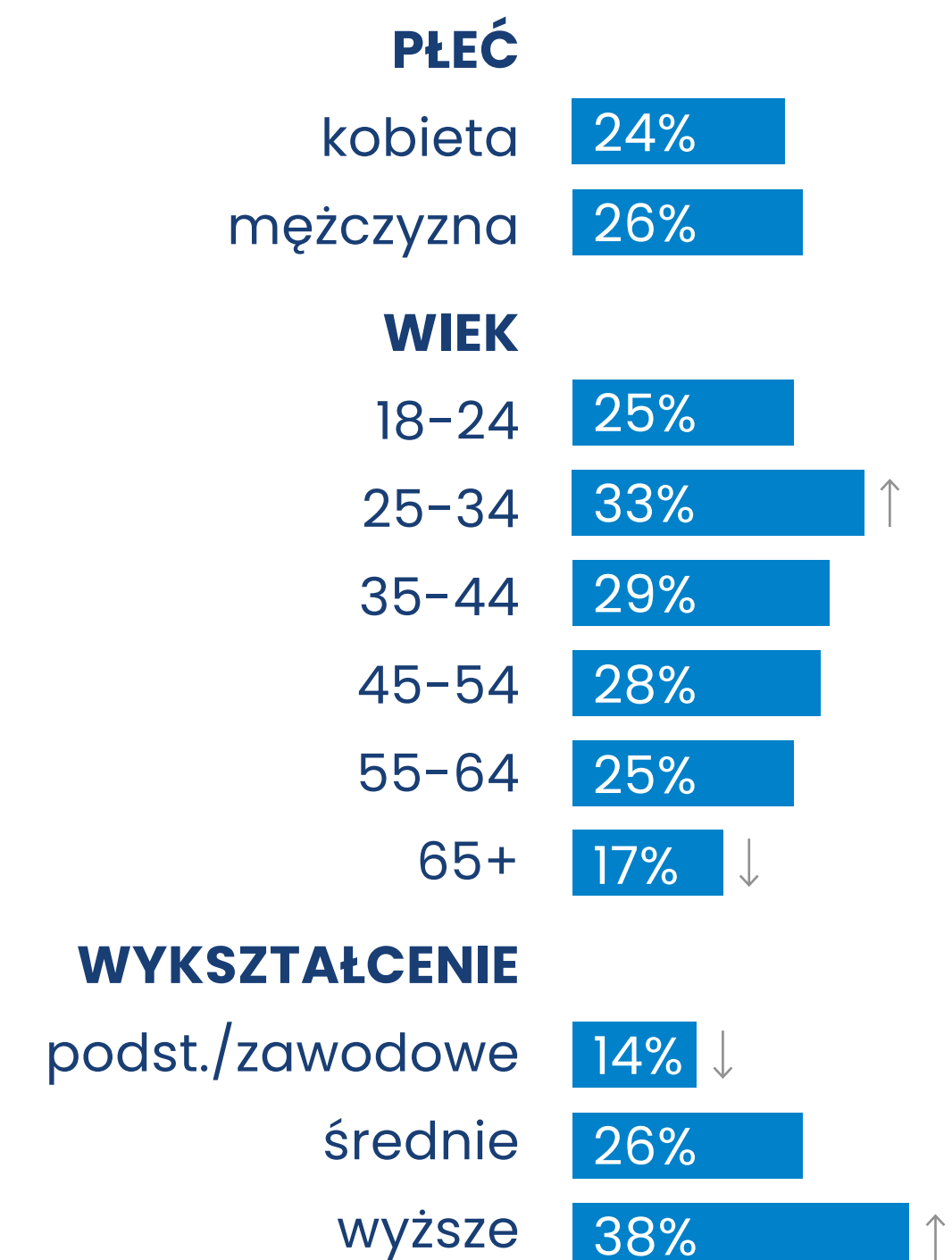
► Prawidłową odpowiedź w pytaniu o rachunki osoby zmarłej (banki i SKOKi) wskazuje 25% respondentów. Ponad połowa nie umie odpowiedzieć na to pytanie. Częściej prawidłową odpowiedź wskazują osoby w wieku 25–34 i z wyższym wykształceniem, rzadziej osoby najstarsze i najgorzej wykształcone.

- W banku innym niż jest się klientem/klientką
- W dowolnej Spółdzielczej Kasie Oszczędnościowo-Kredytowej (SKOK)
- W urzędzie gminy, na terenie której zameldowana była zmarła osoba
- Odpowiedzi 1 i 2 są prawidłowe
- Nie wiem

Gdzie można uzyskać informację o rachunkach bankowych zmarłej bliskiej osoby?

Odsetek prawidłowych odpowiedzi w grupach

↑ ↓ Statystycznie istotnie wyżej/ niżej w danej grupie względem całej próby 18+

DEMOGRAFIA

Organizatorzy:

WARSZAWSKI
INSTYTUT
BANKOWOŚCI

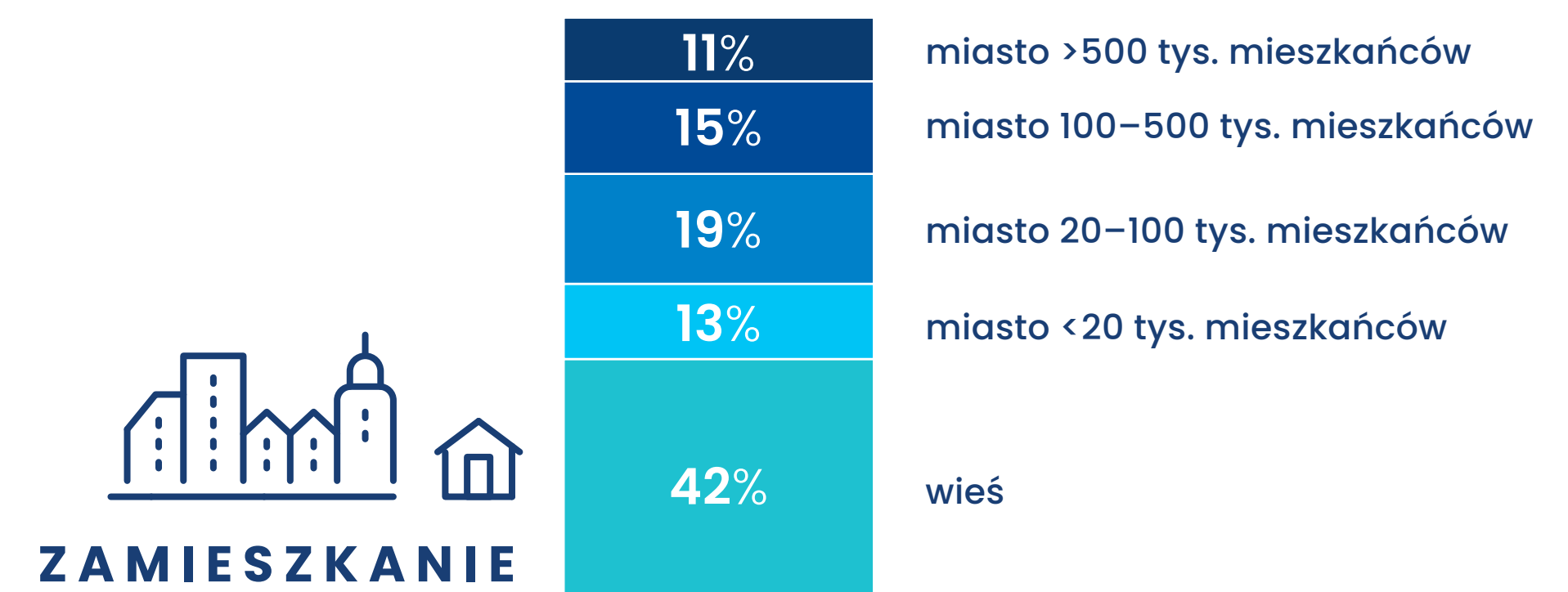
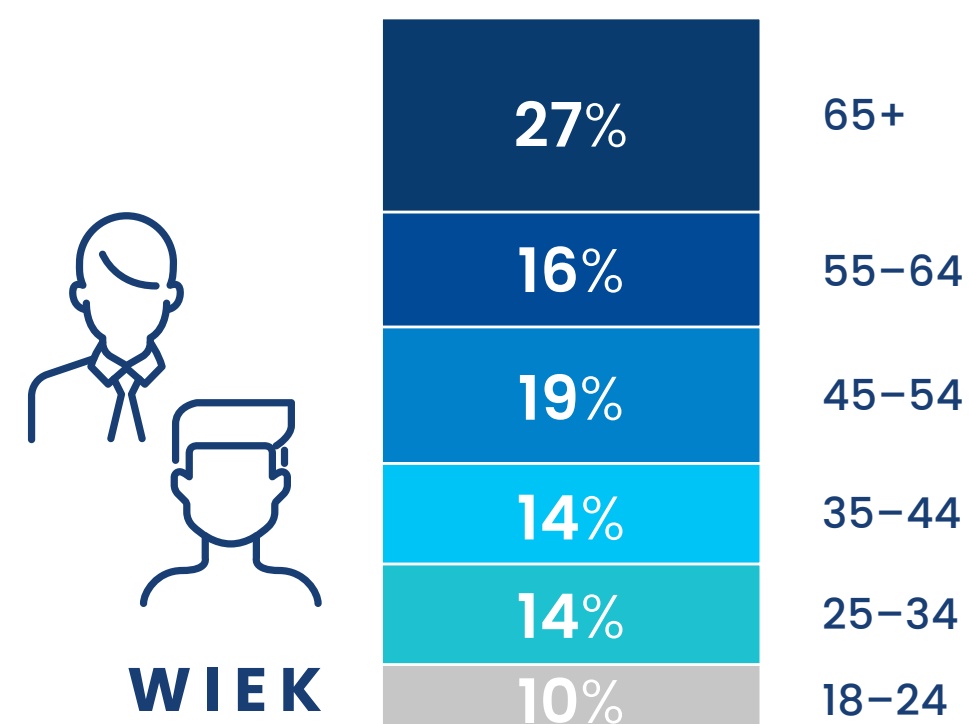
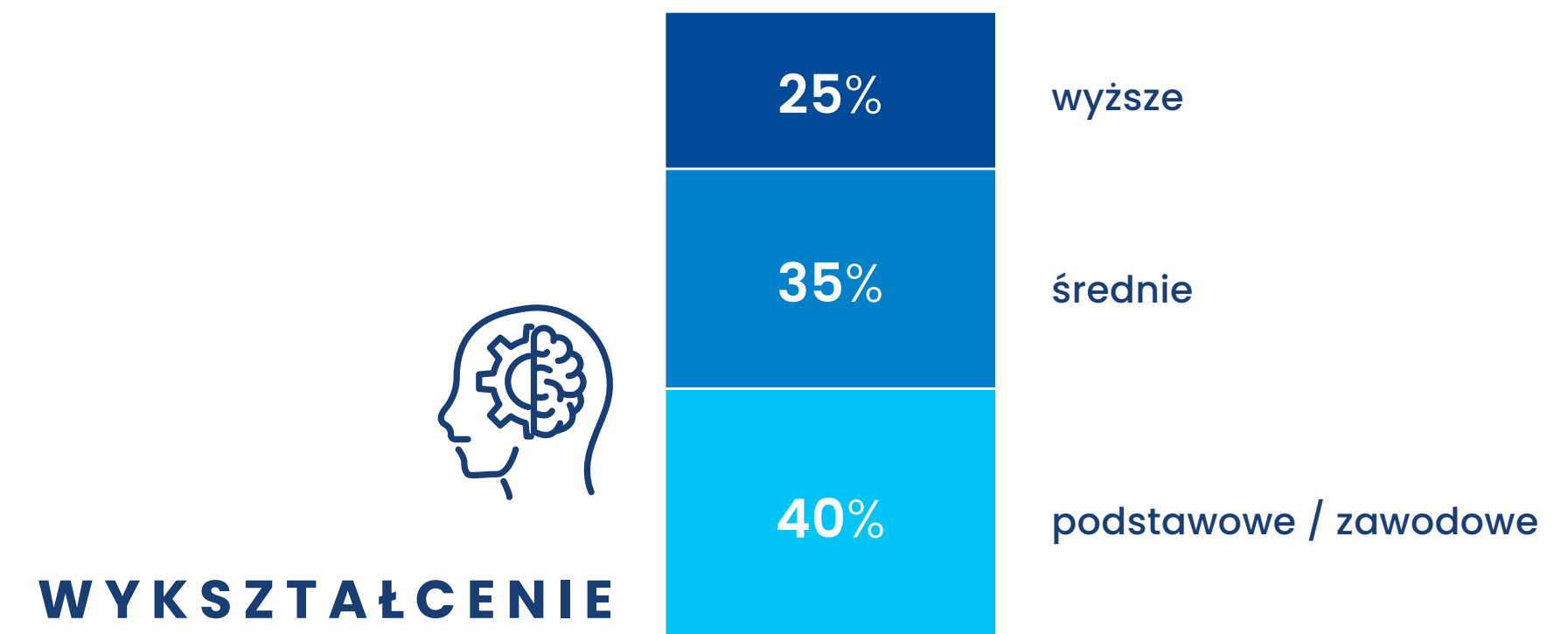
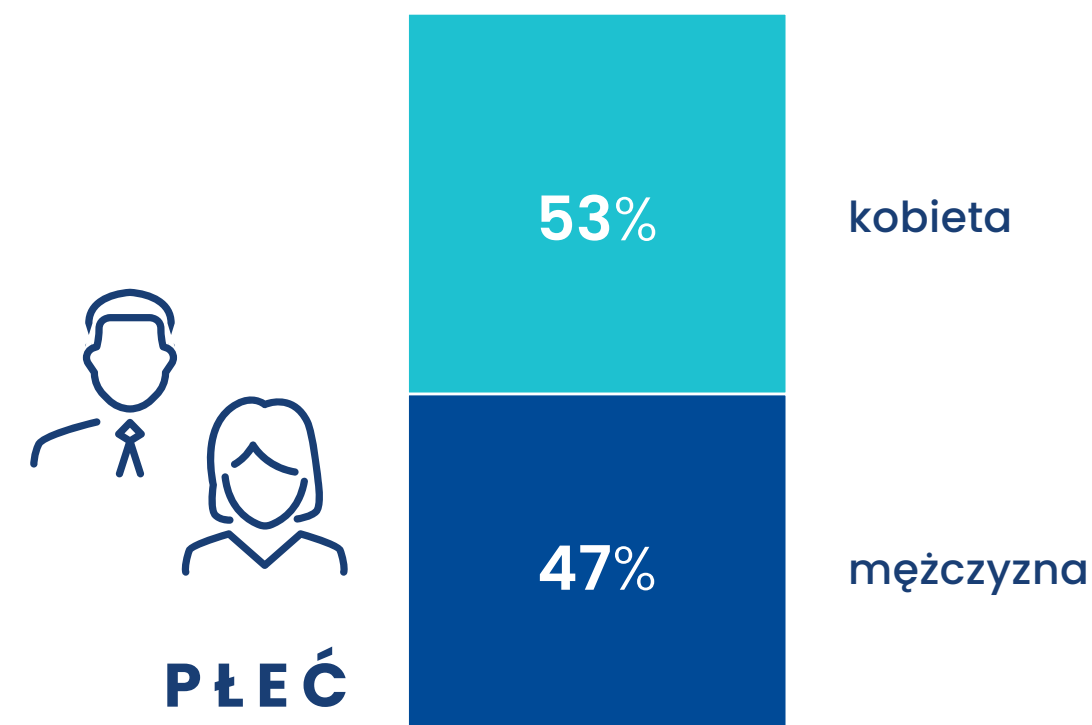

FUNDACJA
GPW

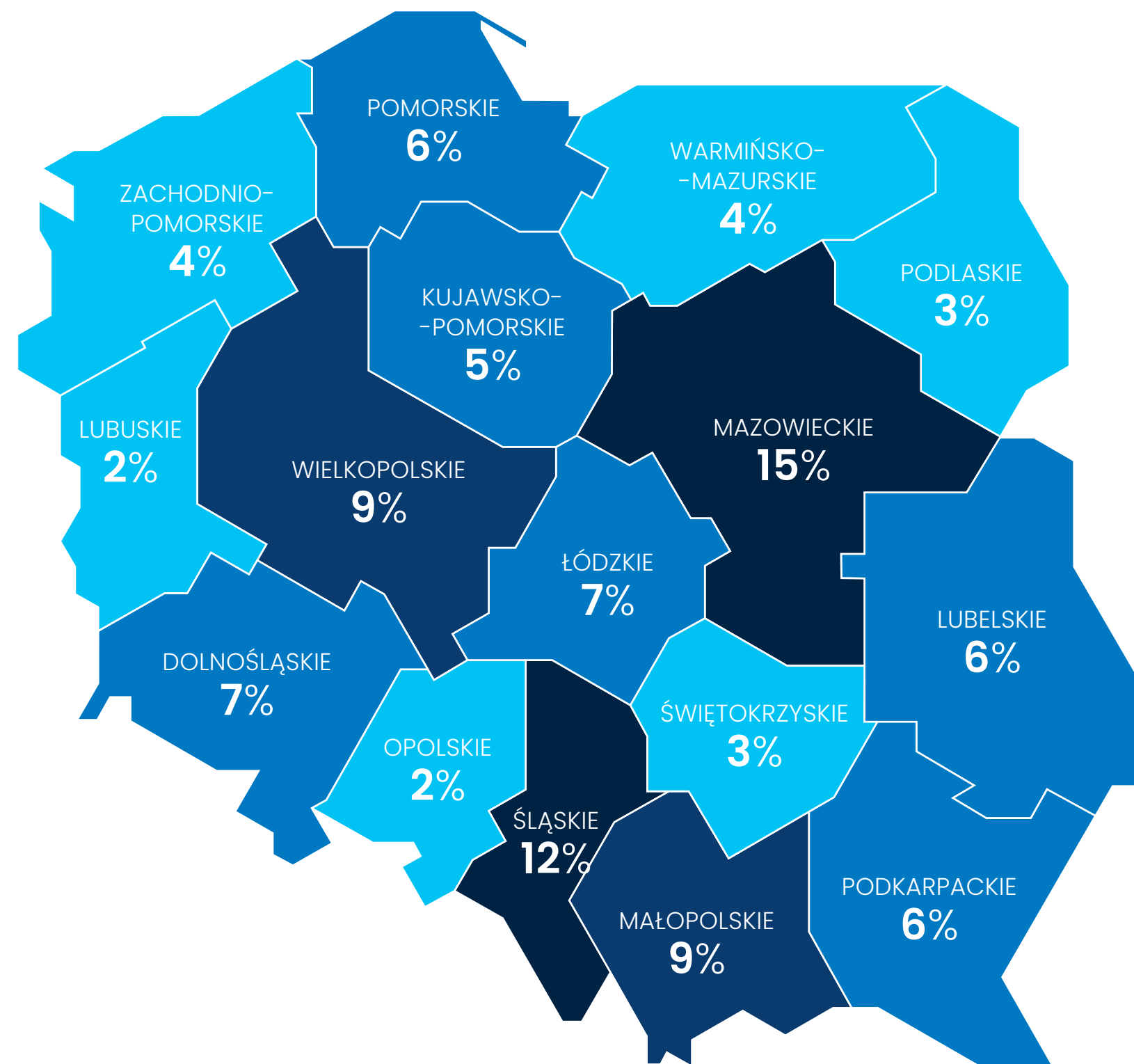
KONGRES
EDUKACJI FINANSOWEJ
I PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Respondenci – struktura próby (1/2)

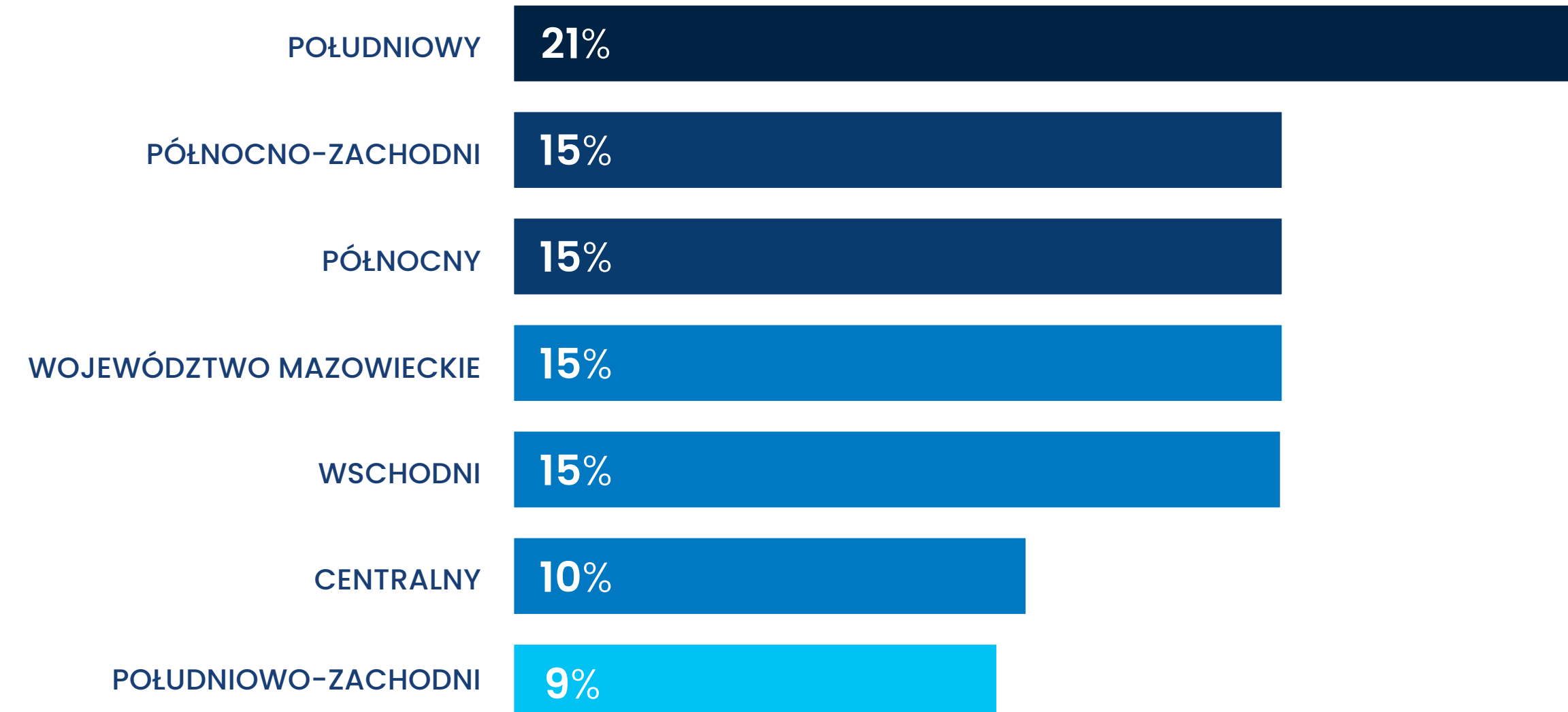

Respondenci – struktura próby (2/2)

WOJEWÓDZTWO

MAKROREGION GUS

**DZIĘKUJEMY
ZA UWAGĘ**